

Nytt fra

ØSTMARKA

Medlemsblad for Østmarkas Venner 52. årgang Nr. 1/2018

*Letter skodda over nasjonalparken?
Folkefest og utebursdag
Årsmøte 20. mars*



Holder skodda på å lette over nasjonalparken?

Av Helga Gunnarsdóttir

I begynnelsen av januar 2017 holdt jeg foredrag i et seminar på Stortinget i forbindelse med Dokument 8-forslaget om nasjonalpark i Østmarka og på Preikestolen. Jeg innledet foredraget med et vakkert og tåkefylt bilde som Vidar Svarttjernet har tatt fra Tonekollen, over en framtidig nasjonalpark. Og jeg fortalte at det nå var om lag 70 år siden den legendariske naturfotografen og fjernsynspioneren Sverre M. Fjelstad skrev en stil på ungdomsskolen om sin fremtidsvisjon, nemlig en nasjonalpark i Østmarka. Og at det snart var fem år siden ØV lanserte ideen for daværende miljøbyråd i Oslo, Ola Elvestuen (V). Siden la jeg til litt spøkefullt: «Når vi ser på dette bildet så kan man jo lure på om skodda holder på å lette, eller om tåka legger seg over nasjonalparken?».

I løpet av plenumsdebatten i Stortinget var det flere lyspunkter, men det ble ikke flertall for en ny nasjonalparkplan eller et særskilt vern i Østmarka. Men daværende klima- og miljøminister Vidar Helgesen understreket i debatten at:

«Når det så gjelder spørsmålet om Østmarka og Enebakk, er det på mange måter en paradoksal situasjon at alle kommunene, unntatt Enebakk, ønsker etablering av en nasjonalpark, og at områdene det dreier seg om i den kommunen

som ikke ønsker det, er eid av Oslo som ønsker det. Men vi må ha som utgangspunkt at det skal være enighet, og som jeg sa i mitt innlegg, er det viktig ikke bare som et prinsipp, men som en veldig praktisk foranstaltning at kommunene står sammen om dette. Det dreier seg om hvordan man forvalter nasjonalparkene.

Så er det slik at det må gjøres et faglig arbeid om kvaliteten i verneverdiene, og det arbeidet er heller ikke gjort når det gjelder Østmarka, men det er det naturlig å gjøre i de fylkesvisse arbeidene.»

I juni 2017 kom Norsk institutt for naturforskning (NINA) med sin rapport nr. 1352, om evaluering av norsk skogvern. Den viste klart at nasjonalparken ville fylle en viktig mangel, nemlig lavereliggende barskog. Siden da har det skjedd fint lite, og det virker ikke som det har vært framgang i arbeidet med nasjonalpark i prosessen som er i gang om det fylkesvisse suppleringsvernet. Og kravet om full lokal enighet kommunene imellom har hengt som et spøkelse over saken.

Etter valget i høst har styret i ØV derfor vært spente på om vår trofaste «våpendrager» i nasjonalparksaken, Ola Elvestuen, ville gå inn i regjeringen – og hva en ny regjeringsplattform ville inneholde angående saken.

Nytt fra Østmarka – Medlemsblad for Østmarkas Venner

Ansvarlig utgiver: Østmarkas Venner,
Postboks 85 Nordstrand, 1112 Oslo
Redaktør: Helga Gunnarsdóttir
Assisterende redaktør: Bjarne Røsjo
e-post: hegunna@online.no

Forsidebilde: *Paradisdalen om vinteren inneholder små mesterverk som Nøstetangen ikke kunne ha gjort bedre.* Foto: Tor Ødemark
Grafisk design, repro og trykking: 07 Media – 07.no
Opplag: 4 500
Frist for stoff til neste nr. er 20. mars 2018



Østmarkas Venner håper at skodda over nasjonalparken (her sett fra Tonekollen) er i ferd med å lette. Foto: Vidar Svarttjernet. Bildet er fra boka Hyllest til Østmarka.

Fulle av forventning fulgte vi prosessen på Jeløya, og jubelen stod i taket da vi leste følgende da plattformen ble lagt fram:

Vurdere supplering av nasjonalparkplanen. Lokal medvirkning og aksept er en forutsetning for opprettelse av nye nasjonalparker, men det åpnes for å ta regionale hensyn (for eksempel i Østmarka).

Og noen dager seinere overtok Ola Elvestuen ledelsen av Klima- og miljødepartementet. Vi venter i spenning på hvilke grep han tar og har store forhåpninger om at ikke minst det viktige kartleggingsarbeidet blir igangsatt i løpet av året.

I 2019 blir Oslo europeisk miljøhovedstad. Kanskje kan hovedstadsområdet vise fram

en kommende bynær nasjonalpark som juvelen i kronen? Etter seks år med skoddevandring har vi nå en statsråd som brenner for saken, og som endelig er i posisjon hvor han kan levere. Vi forventer at statsråden snart kunngjør hvordan han ser for seg framdriften i denne viktige saken!

Det er for tidlig å sprette sprudlevinen på kommende årsmøte, men vi kan i hvert fall slå fast at med Ola Elvestuen som klima- og miljøminister er det økt håp om at skodda kan komme til å lette over nasjonalparken i Østmarka! Nå har vi fått en statsråd som kjenner saken til bunns, og som forstår at Østmarka er et unikt skogsområde av en type som ikke er representert i de nasjonalparkene nasjonen har fra før.

Styret i Østmarkas Venner 2017–2018

Leder: Helga Gunnarsdóttir 959 92 349

Sigmund Hågvar 917 14 510
Bjarne Rosjø 908 45 997
Ingunn Lian Nylund 949 82 006
Johan Ellingsen 909 21 568

Nestleder: Kjell Erik Sandberg 996 39 686

Kristin Lund 957 09 166
Varamedlemmer: Bente Lise Dagenborg 419 22 941
Bjørnar Thøgersen 416 25 025
Haakon Aaen 926 19 007

Medlemsregister og regnskap: Ingunn Lian Nylund 949 82 006
E-post til styret og ansatte: fornavn@ostmarkasvenner.no



Is!

Tekst og foto: Tor Ødemark

Vi er inne i den årstiden da is er en del av hverdagen – på godt og vondt. Det førstnevnte forutsetter selvsagt at man forbinder is med noe annet enn benbrudd og annen elendighet, men heller ser på isen som en levende organisme – som kan ta de utroligste former.

Selv har jeg aldri vært noen profesjonell fotograf, men en helt vanlig amatør, som gleder meg over de blinkskudd jeg finner ute i naturen. Og når vinteren kommer, er isen en kjærkommen kilde til timers studier og gleder. Et vanlig godt kamera, gjerne med en makro- og zoom funksjon, eller en tilsvarende mobiltelefon, vil gjøre nytten. Resten er overlatt til fantasien.

Til tide, når isen får det rette lyset på seg eller bak seg, kan den by på spennende og svært varierende motiver. Det er som regel flest motiver å finne når kulda har satt seg, men før snøen dekker den. Eller etter at snøen har forvunnet, og en ny kuldeperiode setter inn, når is-formasjonene atter trer fram. Jeg tenkte her å gi noen tips om tilgjengelige (og litt mer utilgjengelige) steder der jeg – (les vi – min kjære er like ivrig som meg) – finner noen av våre motiver.

Demningen ved Svartoren

La meg starte med det lettest tilgjengelige, for oss som bor på vestsiden av Østmarka. Om man setter kursen inn mot Bysetermåsan – en hovedinnfartsparkering til den sørvestre og sentrale delen av marka – passerer man en liten bro over Svartorelva. Her ligger det en snerten, liten parkeringsplass med plass til to-tre biler på høyre side av veien, rett etter brua. Det er 50 meter å gå til demningen som holder på vannet i Svartoren. Her renner vannet gjennom et hull i demningen, men bedre – det har en lekkasje på østsiden, som i vintersesongen bygger opp fantastiske isformasjoner!

Hele vinteren gjennom er vannet nedenfor demningen åpent, slik at om man har et par slagstøvler med seg i bilen, kan man gå ut i vannet, som ikke er mer enn 20-30 cm dypt, og på den måten stille seg rett foran fossen. Men motivene er like spennende fra siden og ovenfra, som også er mulig. Men husk – Det kan selvsagt være glatt!



Demningen ved Svartoren byr på et utall fantastiske isformasjoner.



Golfbanen ved Krokhol inneholder et fotogent, lite vann som fortjener besøk uansett årstid.

Golfbanen på Krokhol

Å rusle over en golfbane er normalt forbundet med fare – for her flyr udresserte golfballer gjennom luften, og de kan gjøre stor skade. Men ikke om vinteren! Bare 10 minutter å gå fra parkeringen (på Enebakkveien) kommer man til «Hull 6/15» – et vakert beliggende, lite tjern – en utposning av Krokholbekken, som renner gjennom det. Dette er et fotogent, lite vann, som fortjener et besøk gjennom alle årstidene. Men om vinteren er det fritt fram for turgåere å stikke innom. Her har isen en annen form og

misjon – som kulisse og bakgrunn for vakre vinterbilder.

Siden jeg bor der jeg bor, starter 80 prosent av alle Østmarka-turer fra vestsiden. Men det finnes selvsagt også en del unntak. Her er ett av dem:

Losby-vassdraget

Vinteren 2016-2017 var en prøvelse for skifolket, og jeg må ærlig innrømme at jeg følte med alle de som måtte la skiene bli hjemme på grunn av mangel på snø! Selv velger vi



Turen til fots gjennom Losby-vassdraget ble en av de flotteste vi har hatt i Østmarka!

som oftest å ta turene våre til fots, for å kunne oppdage motiv og liv rundt oss på alle kanter. Så for oss var januar 2017 en enestående sjanse til å ta turer på isen. For isen kan jo, som alle vet, fungere som enorme stuegulv med andre turmuligheter enn de vi opplever om sommeren.

Vi skulle ta en kjentmannspost i nordvestenden av Søndre Krok vann. Vi gikk turen fra Losby og fulgte padle-løypa innover Mønevann, Fløyta, Knurra, Røyrvann, Nordre Krok vann, Tappenbergvann, Midtre Krok vann, og fram til posten – den lille demningen i Søndre Krok vann, rett vest for det Midtre vannet.

Det var blank stål is hele veien, uten et snøfnugg på. Men vi var de eneste som gikk på bena – under disse forholdene var det skøyter (med og uten staver) som gjaldt. Men

jeg tror neppe noen av dem oppdaget den stakkars frosken, som hadde frosset fast i isen på Fløyta da kulda kom, før den nådde land!

Været var på sitt aller beste, og sola varmet faktisk, så vi hadde ingen hast med å komme oss hjemover igjen. Og turen gikk inn i loggen som en av de flotteste vi har hatt i Østmarka!

Men mye vil ha mer. Isen var sikker over alt, og vi hadde alltid ispiggen tilgjengelige, om noe skulle skje. Det ble tre turer fra Sandbakken, og på isen over Sør- og Nord-Elvåga til Mariholtet, samt en tur over Langvann til Nord-Elvåga, og videre samme vei, før snøen kom. For da holder vi oss borte fra skiløypene og finner andre veier å gå i marka (gjerne dit vaflene er varmest ☺)

Men når løypene er borte, og har blitt til is, og vi kan begynne å ta dem (og broddene våre) i bruk, våkner foto- og tur-instinktet på ny, og sender oss ut igjen, på jakt etter mer is.

Paradisdalen

Den flotteste våturen vi kan tenke oss, før stiene og løypene er bare, er å gå fra Bysetermåsan til Midtre Kjerrmosetjern, og derfra følge rødløypa nordover via Askevann, Kløftetjern, og Vælsputten (gjerne med et besøk oppom Skålsjøen). Deretter fortsetter vi nedover Paradisdalen, hvor vi tidligere har tilbragt timer med utforsking av isen – som har pakket inn lyng og blader, så de ser ut som mesterverk produsert av Nøstetangen Glassverk i sine beste stunder. De beste motivene har vi funnet rundt Paradisputten, inn mot fjellveggen på sørsiden. Men motivene er overalt, om man bare ser godt

nok etter. Paradisdalen ender i løypedelet nord for Skjelbreia, og derfra er ikke veien lang tilbake til Bysetermåsan.

Helt til slutt har jeg lyst til å ta med et bilde fra Grønmo – der tråkket inn til Trollkjerka går. Her danner det seg ofte noen vakre istapper, og de ligger slik til at hverken voksne eller barn ser dem og bryter dem av, så de forblir normalt uberørt av mennesker. Selv måtte jeg kripe innunder istappene, for å komme på baksiden, og det var heldigvis plass både under og bak istappene. Og med en delvis blå himmel i bakgrunnen, følte jeg at paletten for denne gang var komplett!

*På stien inn til Trollkjerka
ved Grønmo vokser istapper
som forblir uberørt av
menneskehender, slik at de kan
bli fotografert isteden.*



Fra isen på Elvåga kan du ta slike bilder av bredden, samtidig som du kjenner lukta fra vaflene på Mariholtet.



Guidet tur til Haukåsen og Mariholtet

Hva: Guidet tur

Hvor: Oppmøte på parkeringen ved Ellingsrud

Hvem: Even Saugstad

Når: Søndag 27. mai 2018 kl. 11:00-15:00

Bli med på guidet tur til utsiktspunkter, historiske steder, geologiske merkverdigheter og et over 200 år gammelt industrieventyr i Østmarka. Kjentmann og guide er Østmarkabokforfatteren Even Saugstad.

Vi starter fra parkeringsplassen ved Ellingsrud (også lett adkomst via linje 2 til Ellingsrudåsen). Restene etter mølle og teglverk ved Ellingsrudelva er fortsatt tydelige, og her tar vi første stopp. Så bærer det opp den bratte lia, via Fandens prekestol til branntårnet på Haukåsen. Videre går turen, på vei og sti, ned til Mariholtet. Vi stopper også ved restene etter Ulvenseter og Dalbakk; og vi ser på beverdemninger og spor etter aktivitet under 2. verdenskrig.

Det blir god pause med rast underveis. Turen avsluttes ved Mariholtet, hvor det blir muligheter for mat og drikke.

Turen tar ca. fire timer og går i noe bratt og kronglete terreng. Vi anbefaler godt fottøy, klær etter vær, og en matpakke til rasten.

Hjertelig velkommen til en spennende dag i den nordlige delen av Østmarka!

Arrangementet er gratis og det er ingen påmelding.

Kjempesteinen som kalles Fandens prekestol er en av attraksjonene under turen. Foto: Even Saugstad.



Følg med for oppdatert informasjon på www.ostmarkasvenner.no

Guidet tur og historisk vandring på Losby Gods

Hva: Guidet tur og omvisning
Hvor: Losby og Losby Gods
Hvem: Østmarkas Venner og Losby Gods
Når: Søndag 22. april 2018 –
Guidet tur kl. 10:00-12:30/Omvisning kl. 13:00

I april blir det igjen mulig å bli med på vandring i historiske omgivelser på Losby.

Dagen starter med at Østmarkas Venner inviterer til en guidet tur i området rundt Losby Gods. Vi begynner turen ved den nederste gjesteparkeringen ved Losby Gods (der 9-hulls-banen starter) kl. 10:00. Vi følger stien til høyre for «Teltet» oppover bak enden av drivingrangen. Underveis passerer vi to gamle vannreservoarer, før stien går over åsen og ned til Endtjern; et vakkert tjern som ligger lunt til innbyr til en rast. Derfra går stien videre til skogsbilveien ved Fiskelausa og mot Mønevann, før vi setter kursen tilbake til Losby Gods.

Kl. 13:00 tilbyr Losby Gods en spennende reise gjennom godset og Losbydalens fortid. Vi blir tatt med inn i den gamle delen av godset, med en vandring gjennom salongene samtidig som det blir gitt et tilbakeblikk til svunne tider. Datidens interiør er nøye ivaretatt og tradisjonene føres videre. Historien som sitter i veggene på Losby Gods er noe av det som gjør Losby til en særegen opplevelse.

Omvisningen varer ca. 1 time.
Etterpå er kafeen åpen.

Det anbefales godt fottøy på turen, og det tas føreforbehold!

På grunn av kapasiteten i lokalene og opplevelsen av den historiske vandringen inne på Losby Gods, krever arrangementet påmelding!

For påmelding og mer informasjon om arrangementet, se www.ostmarkasvenner.no



Losby Gods – En reise i tid og tradisjoner. Foto: Kjell Erik Sandberg.



Bjørnstjerne Bjørnson (Lars B. Kristofersen), Karoline Bjørnson (Elin Birna Bjarkar) og kong Oscar II (Hans Christian Apenes) kastet glans over arrangementet, her sammen med DNT-maskoten Turbo og Rolf Utgaard, som for anledningen hadde byttet skøyte med gammelt skiutstyr. Foto: Steinar Saghaug

Folkefest og utebursdag på Sarabråten

Tekst: Even Saugstad

Over tusen mennesker markerte Sarabråten, Thomas Heftye og ikke minst Turistforeningen søndag 21. januar. DNT arrangerte Kom deg ut-dagen nøyaktig 150 år etter at Thomas Heftye, som eide Sarabråten, startet foreningen.

Pølsegrilling, skihopp, lek i snøen og tippekonskurranse om naturen var blant aktivitetene store og små kunne bedrive på Sarabråten denne vakre januarsøndagen. Det var Sarabråtens venner, i godt samarbeid med

Østmarkas Venner og 150-årsjubilanten Den Norske Turistforening (DNT), som sto for arrangementet. Over tusen barn og voksne samlet seg på sletta ved restene etter Thomas Heftyes hus ved Nøklevann.



«Søstrene på Verket» er nesten like gamle som Turistforeningen! De hadde tatt turen over fra Bærums Verk for å fortelle om livet i gamledager for store og små. Foto: Kjell E. Sandberg

DNTs stifter

Stedet for markeringen var ikke tilfeldig valgt. Forretningsmannen og friluftsentusiasten Thomas Heftye, en gang Christianias rikeste mann, eide store deler av Østmarka og hadde sitt feriested her på Sarabråten. I 1868 stiftet han DNT sammen med blant annet Aasmund Olavsson Vinje, dikteren som også var en hyppig gjest hos Heftye på Sarabråten.

– Selv om ikke selve stiftelsen av den 150 år gamle foreningen skjedde her på Sarabråten, er vi ganske sikre på at idéen til en slik forening ble unnfanget her i Østmarka, sier Lars Rogstad, leder for Sarabråtens venner.

Han var storforneymd med helgens arrangement og legger ikke skjul på at solskinn, godt

skiføre og nok snø var med på å gjøre aktivitetdagen til den suksessen den ble.

– Det var flott å se hvor mange som tok turen til skogs denne dagen, og at interessen for dette en gang så fasjonable samlingsstedet for kongelige og kulturpersonligheter er så stor, sier Rogstad.

Bursdagssangen ble også sunget, som seg hør og bør på en utebursdag. Forsangere var Turistforeningens generalsekretær Nils Øveraa og DNT Oslos styreleder Siri Hatlen.

Skirenn før og nå

Sarabråten var også stedet hvor en rekke idrettsarrangementer ble avholdt tidlig på 1900-tallet. Særlig Sarabråtrennet, hopp-



konkurransen som ble betegnet som Østkantens Holmenkollrenn, var kjent og samlet mange deltakere og tilskuere. Tradisjonen med skirenn ble også holdt i hevd ved Kom deg ut-dagen. Farten og dristigheten var kanskje ikke så stor som for hundre år siden i rundløypa som var anlagt, men entusiasmen og innsatsen var likevel upåklagelig.

Mange hadde også tatt oppfordringen om å kle seg i gammelt turantrekk. Vadmelsnikkerser, bomullsanzakker, vide skjørt og treski erstattet mange Gore-Tex-klær og glassfiberski. Bjørnstjerne Bjørnson, hans kone Karoline og den svenske kong Oscar den 2. var også å se. Disse skulle illustrere Heftyes gjester fra siste halvdel av 1800-tallet, og ble fremstilt av skuespillere fra «Spillet

om Sarabråten» – som skal settes opp på stedet til høsten.

DNTs Kom deg ut-dag er et årlig arrangement, og dette var første gangen det ble holdt på Sarabråten. Tilsvarende arrangement ble i går også holdt på Furuset, ved Sognsvann og over hundre andre steder i landet.

Arrangementet ble gjennomført med god praktisk hjelp av Bymiljøetaten i Oslo kommune og økonomisk hjelp av Kulturbydel Østensjø.



Det krydde av folk på Sarabråten – enda mer enn på en vanlig utfarts-søndag. Foto: Espen Bratlie.

DNTs generalsekretær Nils Øveraas og DNT Oslo og omegns styreleder Siri Hatlen deltok med stort engasjement i skirennet. Foto: Espen Bratlie.



Gammelfurua

Av Sigmund Hågvar

Man snakket sjelden om den. Men alle visste hvor gammelfurua sto. Grovstammet og diger. Med røtter som lignet krumme klør holdt den grepet i lia. Det suste i den vide kronen hver gang et lavtrykk passerte. Heldekkende hvit etter et nattlig snøkast, og med rødgul stamme i sene, varme sommerkvelder. Ingen visste alderen. Selv bygdas eldste mintes den som en kjempe da de var barn.

Mang en ensom vandrer hadde vært bortom og klappet litt på den sprukne barken. Eller en sliten jeger søkte ly under gamlingen i dårlig vær. Det hende også at en ring av famlende barnehender omfavnet kjempen noen sekunder. Eller måltrosten lagde sitt kunstferdige reir i en greinkløft, og lot sine strofer ljome ut over lia fra toppgreina. Mellom besøkene sto furua bare der. Ble litt tykkere hver gang sevja tok til å flyte igjen. Og ørlite grann høyere og videre.

Jo, kjempen i lia var godt kjent i bygda. Men man snakket lite om den. For det var jo nesten en privatsak, dette forholdet til gammelfurua.

Men rykter begynte å gå. Gammelfurua var lagt i bakken! Landemerket i lia lå nede. Ikke av naturens egne krefter. Men av en brølende, raspende motorsag. Felt, slaktet og partert.

For nå skal kraftledningen fram. Akkurat her.

Nå snakket man. Og folk så hverandre i øynene mens nyheten sank inn.

Så kom de for å se. Gjerne èn og èn. For å ta farvel. Plukket kanskje med en bit. Og gikk stille vekk.



Østmarka-konkurransen: Hvor er dette?

Vinn et medlemskap og gi det til en venn.

Hvor er dette?
Foto: Tor Ødemark.



Østmarkas Venner inviterer til en uhøytidelig vervekonkurranse. Vi spør rett og slett: Hvor er dette tatt? Vi gir fine premier, i form av et gratis medlemskap i ett år, til de tre første som blir trukket ut med riktig svar.

Deltakerne i denne konkurransen er sannsynligvis allerede med i Østmarkas Venner, og vi ber derfor de tre vinnerne om å gi gavemedlemskapet videre til en god venn som ikke er medlem. Førstepremievinneren får i tillegg tilsendt ett eksemplar av «Hyllest til Østmarka», jubileumsboka vår.

Hvis du vet hvor dette bildet er tatt, send en epost til konkurranse@ostmarkasvenner.no, med følgende innhold:

- Ditt eget navn og adresse
- Navn på stedet hvor bildet er tatt
- Navn, postadresse og epost-adresse til han eller hun du ønsker å gi et gratis medlemskap til

Hvis du isteden ønsker å gi bort et medlemskap uten å delta i konkurransen, kan du bruke et gavekort som du finner på nettsidene våre.

Hyllest til skaperverket og naturens mangfold

Hva: Gudstjeneste

Hvor: Østmarkskapellet

Hvem: Prest Per Anders Nordengen

Når: Søndag 6. mai kl. 12:00

Østmarkas Venner og Stiftelsen Østmarkskapellet inviterer til gudstjeneste for tredje år på rad. Den første gudstjenesten var ett av arrangementene i forbindelse med ØVs femtiårsjubileum i 2016, og begge parter hadde så stor glede av gudstjenesten at vi ville videreføre samarbeidet.

Østmarkskapellet har vært både gudshus og turmål siden september 1954, da første byggetrinn ble innviet. En av initiativtakerne den gangen var for øvrig Reidar Eriksen fra Etterstad, som også var med på å stifte Østmarkas Venner og ble foreningens første formann i 1966.

Per Anders Nordengen, prest og Østmarka-venn, forretter søndag 6. mai. I samarbeid med Jan Ørnulf Melbostad som musikalsk ansvarlig, lager Nordengen en gudstjeneste som i ord og toner løfter skaperverket og oss som lever og har ansvar for denne jorda.

Østmarkskapellet ligger flott til på høyden mellom Rundvannet og Smalvannet i Østmarka, og kan nås i løpet av en halvtimes gange på sti eller vei fra parkeringsplassen innenfor Grønmo. For lokalkjente er det også mulig å gå fra blant annet Skullerud og Bøler.

Gudstjenesten begynner kl.12. Etter gudstjenesten blir det kafeteria og hyggelig samvær på plassen utenfor kapellet, samt kollekt til inntekt for kapellets drift



Østmarkskapellet har vært både gudshus og turmål siden 1954.
Foto: Bjarne Røsjø.

Av Øyvind Egeland
Foto: Jørn Hagen

Zlt

**du har logget deg av
og søker ut i skogene
på våte klopper over myrene
på gyngende broplanker
over avgrunnen mellom
kropp og sjel**

**plutselig stanser du
ved et bortgjemt tjern
der displayet er svart og dypt**



lytter
til suset i grantoppene
og hjertet som slår
tungt og tidløst
midt i livet

det er en annen verden her inne
en annen puls

ravnen skriker
myrull lyser opp i mørket
og den første snøen tiner
på de siste nøkkerosebladene



Innkalling til årsmøte i Østmarkas Venner

Tirsdag 20. mars 2018 kl. 19.00 på Skullerudstua

Styret ønsker alle medlemmer velkommen til årsmøtet.

Dagsorden:

1. Valg av dirigent
2. Årsberetning for 2017
3. Regnskap og revisjonsberetning for 2017
4. Innkomne forslag
5. Fastsettelse av kontingent
6. Godkjenning av styrets forslag til budsjett for 2018
7. Valg

Pause med kaffe og noe å bite i.

Etter pausen inviterer vi til flott lysbildeforedrag:

Østmarka – urban villmark

ved Henrik Strømstad frilufts- og landskapsfotograf.



Østmarka naturreservat, selve hjertet i Østmarka, er så vilt, vakkert og urørt at det nesten er uvirkelig at du er nær Norges tettest befolkede område.

Årsberetning 2017

Styret, tillitsverv, medlemmer og økonomi

Styrets sammensetning

Styret i Østmarkas Venner (ØV) har i perioden bestått av:

Helga Gunnarsdóttir, leder	x
Kjell Erik Sandberg, nestleder	x
Ingunn Lian Nylund	x
Bjarne Røsjø	x
Johan Ellingsen	
Kristin Lund	
Sigmund Hågvær	

Varamedlemmer

Bjørnar Thøgersen	x
Haakon Aaen	x
Bente Lise Dagenborg	x

Revisor

Langseth Revisjon AS	
v/Fredrik W. Langseth	x

Valgkomité

Øyvind Pettersen (leder)	x
Silje Helen Hansen	x
Ingvild Melvær Hanssen	x

x bak navn viser at vedkommende står på valg på årsmøtet.

Styremøter og drift

I løpet av året har det vært avholdt ni styremøter. I likhet med tidligere år, har det vært et nært samarbeid og god kontakt med andre naturvern- og friluftslivsorganisasjoner og offentlige etater. Styret har representert foreningen i fellesmøter med andre organisasjoner og offentlige myndigheter, og gjennom utredningsarbeid og annet arbeid som ligger innenfor foreningens formål. Uttalelser til statlige, fylkeskommunale og kommunale myndigheter samt andre instanser er blitt utarbeidet av styret.

Styret skjøtter selv driften av ØV, med unntak av medlemsarkivet. Styremedlem Ingunn Lian Nylund har i 2017 vært ansatt som styrekoordinator med ansvar for ØVs nett- og Facebook-sider, regnskap, skanning og arkivering av inn- og utgående post i vårt elektroniske arkiv, innkalling til styremøter og referater, samt en del annet forefallende arbeid. Stillingsbrøken for styrekoordinator har vært 40 prosent fram til 1. september, men ble utvidet til 50 prosent fra og med denne dato.

Mads Kristian Lian Nylund har vikariert som medlemssekretær for Lars Jørgen Lian Nylund i 2017.

Årsmøtet

Om lag 120 medlemmer deltok på årsmøtet på Skullerudstua 28. mars. Møtet ble innledet med et engasjerende innlegg av Oslos miljøbyråd Lan Marie Nguyen Berg (MDG), som blant annet var klar

på at de såkalte aktivitetssonene i Oslo ikke skal realiseres. Hun var også enig med ØV i andre viktige saker, som praktisering av markaloven og arbeidet for en nasjonalpark i Østmarka.

Johan Ellingsen, som har vært ØVs leder de siste seks årene og nestleder 11 år før det igjen, hadde på et tidlig tidspunkt varslet valgkomiteen om at han ønsket avløsning. Valgkomiteen fant det da naturlig å spørre ØVs nestleder siden 2011, Helga Gunnarsdóttir, om hun ville overta som leder. Det takket hun ja til, og Gunnarsdóttir ble dermed valgt med akklamasjon som ØVs første kvinnelige leder. Årsmøtet utnevnte deretter Ellingsen til nytt æresmedlem, som takk for hans uegennyttige og store arbeidsinnsats gjennom nærmere 30 år for å ta vare på Østmarka til glede for dagens og kommende generasjoner.

Silje Helen Hansen forlot vervet som styremedlem etter eget ønske, mens Inger Tangen troppet av som varamedlem etter eget ønske. Begge ble takket for flott innsats.

Valgkomiteen hadde foreslått Kristin Lund som nytt styremedlem, mens Bente Lise Dagenborg ble foreslått som nytt varamedlem. Begge ble valgt med akklamasjon. Også valgkomiteen fikk to nye medlemmer, da Patrick Goebel og Jan Olav Nybo hadde bedt om å få fratre. De nye medlemmene ble Silje Helen Hansen og Øyvind Pettersen, med sistnevnte som leder.

Etter årsmøtet holdt et av ØVs medlemmer, Lars Lindland, et spennende og interessant lysbildeforedrag med tema *Fra Østmarka til Kautokeino - ved en av dem*.

Fagutvalg

Foreningen har følgende utvalg: Skog, friluftsliv og verneområder, Kulturminner og landskap, Plansaker og markagrensa, Informasjon og Nytt fra Østmarka.

I tillegg til fagutvalgene, har foreningen et Sarabråten-utvalg med ansvar for minnestunden i juni. Det har følgende medlemmer: Kai Ekanger (leder), Ivar Ekanger, Steinar Saghaug og Kjell Igelstad.

Representasjon og deltakelse

Bjarne Røsjø, Kristin Lund og Ingunn Lian Nylund møtte for ØV på årsmøtet i Oslo og Omland Friluftsråd (OOF).

Helga Gunnarsdóttir møtte for ØV på årsmøtet i Forum for natur og friluftsliv (FNF) Akershus. Kjell Sandberg og Helga Gunnarsdóttir møtte for ØV på ekstraordinært årsmøte i FNF Akershus. ØV møtte ikke på årsmøte i FNF Oslo i 2017 på grunn av møtekollisjon.

OOF og Oslofjordens Friluftsråd (OF) har fått i oppdrag å bistå Bymiljøetaten i Oslo (BYM) i arbeidet med å kartlegge og verdsette friluftslivsområder. Kristin Lund, Bente Lise Dagenborg og Karen Johanne Strømstad har deltatt i gruppen som jobber med Østmarka-delen av dette store prosjektet.

Bjarne Røsjø deltar i OOFs Samarbeidsforum for sykling i Marka. Trine Johnsen deltar i «Miljøprosjekt Ljanselva». Ingunn Lian Nylund representerer ØVs styre i Sarabråtens venner.

Johan Ellingsen, Sigmund Hågvær og Helga Gunnarsdóttir har representert foreningen med foredrag eller innledninger på en rekke møter og seminarer. Styreleder og flere styremedlemmer har deltatt på møter og befaringer med kommuner, andre offentlige myndigheter og andre organisasjoner.

Medlemmer

Ved årsskiftet 2017/2018 hadde foreningen 4127 medlemmer, hvorav 81 var organisasjoner og borettslag. Dette innebærer en netto økning på 29 medlemmer sammenlignet med året før: Da hadde vi 4098 medlemmer, hvorav 82 var organisasjoner og borettslag.



Æresmedlemmer i Østmarkas Venner. Fra venstre: Steinar Saghaug, Øyvind Pettersen, Tullik Valstad, Kai Ekanger, Johan Ellingsen, Lise Henriksen, Oddvar Rolstad, Kjell Staxrud. Sverre M. Fjelstad var ikke tilstede da bildet ble tatt. Foto: Kjell E. Sandberg.

Antall innmeldte medlemmer i 2017 var 261 hvorav 17 var gavemedlemskap, mens det totalt var 232 avsluttede medlemskap. Av disse ble 93 avsluttet som følge av manglende innbetaling av medlemskontingent etter to purringer.

De fleste medlemskapene avsluttes på grunn av at medlemmer er gått bort, er syke eller har flyttet til andre deler av byen eller landet. Kun et fåtall utmeldinger skyldes uttrykt misnøye med foreningens arbeid eller standpunkter.

Æresmedlemmer

ØV hadde ved utgangen av 2017 ni æresmedlemmer: Kai Ekanger, Kjell Staxrud, Oddvar Rolstad, Lise Henriksen, Tullik Valstad, Sverre M. Fjelstad, Steinar Saghaug, Øyvind Pettersen og Johan Ellingsen.

Vervedager i Østmarka

ØV arrangerte åtte vervedager i 2017: Ved Rustadsaga 29. april, Grønmo 14. mai, Rustadsaga 20. mai, Bjønnåsen 10. juni, Losbydagen 27. august, Rustadsaga 16. september, Lutvann 23. september, samt Østmarksetra 15. og 22. oktober. Totalt ble ca. 75 nye medlemmer vervet, samt at verge- og nasjonalparkbrosjyrene ble delt ut. Disse er også lagt ut jevnlig på markastuene. Vi ser en jevn strøm av innmeldinger via ØVs nettsider i etterkant av vervedager. Det har også kommet en del innmeldinger på, og i etterkant av, ØVs arrangementer.

Vervebrosjyrer, halstørklær og gavemedlemskap

ØVs vervebrosjyrer og halstørklær («buffer»), som foreningen gir bort på vervedager og lignende arrangementer, har også i 2017 blitt svært godt mottatt.

Kontingenten

Kontingenten har i 2017 vært på kr 200,- for enkeltmedlemmer, og kr 500,- for bedrifter, borettslag og foreninger.

Økonomi

Foreningens økonomi er tilfredsstillende.

Hovedinntekten til foreningen er medlemskontingent. Jubileumsboka «Hyllest til Østmarka» har også i 2017 solgt bra og gitt en inntekt på kr 154 264. Andre inntektskilder er gaver/tilskudd, MVA-kompensasjon og Grasrotandelen fra Norsk Tipping.

Kontingentingangen i løpet av året var på kr 843 852, hvilket er på samme nivå som for 2016.

I 2017 har foreningen mottatt kr 289 000 i tilskudd og gaver. Fra Oslo kommune mottok vi for første gang kr 100 000 i fast driftstilskudd, samt at vi etter søknad har mottatt et tilskudd på kr 70 000 til produksjonen av medlemsbladet «Nytt fra Østmarka» og kr 50 000 som tilskudd til friluftslivstiltak. Fra Lørenskog kommune har vi mottatt driftstilskudd på kr 10 000 og fra Rælingen kommune et tilskudd på kr 2 000. ØV har også fått ekstra tilskudd i form av gaver fra våre medlemmer, noe vi setter stor pris på. I note 1 til årsregnskapet er en liste over alle gaver og støtte gitt til foreningen.

ØV har hatt stor glede av Grasrotandelen ved at medlemmer og andre har gitt 5 prosent av innsatsbeløpet, noe som har resultert i kr 76 347 til foreningen. Fra Lotteritilsynet har vi mottatt kr 46 739 i MVA-kompensasjon.

Foreningens største ordinære utgiftspost er trykking og utsendelse (porto) av medlemsbladet «Nytt fra Østmarka» samt lønnskostnader for styrekoordinator og medlemsfunksjon.

De totale inntektene i 2017 var på kr 1 410 202 og de totale kostnadene i 2017 var på kr 974 718. Foreningens overskudd for 2017 ble på kr 439 951. Større salgsinntekter fra boka, og mer tilskudd/gaver enn budsjettet, samt lavere kostnader som følge av at noen planlagte aktiviteter måtte utgå eller flyttes til 2018, er hovedårsakene til et betydelig bedre resultat enn budsjettet.

Foreningens egenkapital er god og utgjør per 31.12 2017 kr 1 189 579.

Årsregnskapet for 2017, revisjonsberetning og styrets forslag til budsjett for 2018 følger etter årsberetningen.

Styret bekrefter at forutsetningen om fortsatt drift er lagt til grunn ved utarbeidelse av årsregnskapet. Styret mener at årsregnskapet gir et rettvist bilde av Østmarkas Venners eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat.

Styrets arbeid

2017 går over i historien som et meget travelt år for styret. Vi har hatt rekordmange saker til behandling, og flere av disse har vært krevende og er blitt fulgt opp i flere omganger. I enkelte kommuner opplever vi en noe uryddig saksbehandling med mangelfull etterlevelse av markaloven. Et eksempel på en slik sak er etableringen av en anleggs/turvei fra øverst i Blystadlia til Marikollen i Rælingen, med påkjøring av store mengder skrapjord.



Johan Ellingsen, Silje Helen Hansen, Sigmund Hågvær og Helga Gunnarsdóttir – henholdsvis nr. 1, 3, 4 og 5 fra venstre - representerte ØV på seminaret i Stortinget. Foto: Naturvernforbundet

Et viktig gjennombrudd i løpet av året kom da Fylkesmannen i Oslo og Akershus påpekte at Bymiljøetaten i Oslo kommune (BYM) kunne ha brutt både markaloven og plan- og bygningsloven ved en rekke anledninger i Østmarka. Dette ble fulgt opp da Dagsavisen intervjuet Oslos miljø- og samferdselsbyråd om saken – og byråden besøkte senere ØVs årsmøte.

Stortingets seminar om nasjonalparken i Østmarka var også ett av årets høydepunkter, og to stortingsrepresentanter besøkte vårt høstmøte. Flere styremedlemmer har deltatt i en intensiv prosess høsten 2017 angående kartlegging av friluftslivsområder i Oslos del av Østmarka, og dette er et arbeid som avsluttes på nyåret.

Skogbruk, friluftsliv og verneområder

Nasjonalpark i Østmarka

Denne saken har vært holdt varm i 2017 og ser ut til å ha modnet noe. Den 10. januar holdt ØV foredrag på et miniseminar om nasjonalparken for Stortingets energi- og miljøkomité. Det var arrangert av Heikki Holmås (SV), saksordfører for et Dokument 8-forslag om å starte utredning av Østmarka og Preikestolen nasjonalparker. Pådriver var også ØV-medlemmet og naturvernholdvingen Per Flatberg fra Naturvernforbundet. Varaordføreren i Ski snakket varmt om nasjonalparken, mens ordføreren i Enebakk formidlet kommunens negative holdning.

I februar ønsket flertallet i energi- og miljøkomiteen å starte utredning av nasjonalpark i Østmarka, men saken fikk ikke flertall i Stortinget. Et stort flertall i Stortinget (H, Ap, SV, V og MDG) ønsket imidlertid å se forslaget om nasjonalpark i sammenheng med det fylkesvise suppleringsvernet, som er en oppfølging av naturmangfoldsmeldingen. Det er særlig grunn til å merke seg klima- og miljøminister Vidar Helgesens uttalelser under behandlingen:

«Jeg ser det som naturlig at forslag om Østmarka som nasjonalpark vurderes som en del av suppliedingsvernet. Da får vi en vurdering av om de naturfaglige kvalitetene tilfredsstillende naturmangfoldlovens krav til nasjonalparker».

I mai ba Oslos miljø- og samferdselsbyråd, Lan Marie Nguyen Berg, Miljødirektoratet om en tilbakemelding på hvordan arbeidet med fylkesvis suppliedingsvern vil bli lagt opp. Hun ville blant annet vite om det er noe Oslo kommune bør foreta seg formelt for å spille inn forslag til denne prosessen.

I juni kom rapport nr. 1352 fra Norsk institutt for naturforskning (NINA) om evaluering av norsk skogvern. Den viste klart at en nasjonalpark i Østmarka vil fylle en viktig mangel, nemlig om vern av lavereliggende barskog. Vi venter nå på at Fylkesmannen i Oslo og Akershus skal få i oppdrag å utrede mangler i vernarbeidet, og håper at et flertall på Stortinget dermed skal kunne godta igangsetting av en utredning av nasjonalpark (selv om Enebakk kommune fremdeles er negativ).

På ØVs høstmøte skapte stortingsrepresentantene Lars Haltbrekken (SV) og Ola Elvestuen (V) ny optimisme om nasjonalparken. De minnet om at dette er en nasjonal sak, og at flere tidligere nasjonalparkprosesser har tatt mange år. Elvestuen minnet også om at Stortinget har vedtatt å verne 10 prosent av skogarealet, og at en nasjonalpark «er et stort grep som vil bringe oss nærmere det målet».

Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder i Oslo

Høsten 2017 har ØV deltatt i Oslo kommunes arbeid med kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder i kommunens del av Østmarka. Alle friluftslivsarealer i kommunen skal kartlegges, og det samme gjelder for alle landets kommuner. OOF har ledet arbeidet og vært sekretær for gruppa, som i tillegg til ØV har bestått av enkeltpersoner med stor kjennskap til Østmarka, samt noen organisasjoner og kommunen selv med BYM. Resultatet av kartleggingsarbeidet skal inngå i Miljødirektoratets nasjonale kartbase for naturinformasjon. Kriteriene som ligger til grunn for kartleggingen av områder har blant annet vært opplevelseskvaliteter (f.eks. natur, kulturminner og landskap), symbolverdier (f.eks. historiske), funksjoner (f.eks. spesielle funksjoner som atkomstområder), egnet (f.eks. spesielle aktiviteter, som klatring), tilrettelegging (f.eks. for spesielle grupper) osv.

Endring i markaloven

ØV har gitt en høringsuttalelse til Klima- og miljødepartementets forslag om å endre markalovens § 2. Forslaget innebærer at det ved forskrift blir mulig å treffe vedtak om mindre innskrenkende justeringer av markagrensene dersom vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, eller foreta bagatellmessige justeringer av grensen der denne går gjennom boligeiendommer eller hvor den av andre grunner medfører større praktiske ulemper for forvaltningen av en eiendom, og hvor justeringen ikke er til nevneverdig skade for friluftsliv, idrett eller naturopplevelse. ØV gikk mot endringene knyttet til «vesentlige samfunnsinteresser» fordi vi mente det er uheldig at en endring som tar sikte på å bringe klarhet i rettstilstanden, samtidig skaper nye uklarheter som vil innebære vanskelige tolknings spørsmål. ØV viste til den grundige vurderingen som ble gjort av OOF i brev av 30. juni og stilte seg bak denne.

Høring av forslag om ny markaforskrift

Midtsommers kom (omsider) Landbruks- og matdepartementets forslag om ny markaforskrift som skal regulere skogbruket i Østmarka. Det ble en stor skuffelse. I stedet for å skjerpe hensynet til naturverdier og friluftsliv som en følge av markaloven, foreslås det motsatte: Skogbruket skal få større frihet, kommunene skal bry seg mindre om hogstplaner, og organisasjonene mister muligheten til å få vite om hogstplaner og til å protestere på dem. Ifølge forslaget skal grunneier kunne hogge flater på opptil 10 dekar uten tillatelse, bare ved å melde fra til kommunen. Større flater trenger



Lars Haltbrekken (SV) og Ola Elvestuen (V) kom til ØVs høstmøte og skapte ny optimisme om nasjonalparken og markaforskriften. Foto: Bjarne Røsjø.

kommunen heller ikke å vurdere (som nå) etter naturmangfoldloven, og ikke gjøre vedtak om. Når et kommunalt vedtak ikke foreligger, er det ikke noe man kan klage på. Dermed er naturvern- og friluftslivsorganisasjonene satt sjakk matt.

ØV utarbeidet en meget grundig høringsuttalelse, hvor vi argumenterte mot en rekke av endringene som er referert ovenfor. Vi mente dessuten at forskriften måtte hjemles i markaloven og ikke bare i skogbruksloven. Da vil forskriften også eies av Klima- og miljødepartementet og ikke ensidig av Landbruks- og matdepartementet, som ivaretar skogbruksinteressene. Vi uttalte at den nye forskriften må innebære en skjerpelse av hensynene til friluftsliv, naturopplevelse og biologisk mangfold ved skogbruk i Marka, i stedet for en svekkelse.

Marka er Norges viktigste og mest helsebringende skogsområde, som brukes av over 1 million mennesker. Heldigvis har en samlet flokk av Marka-organisasjoner og nasjonale naturvern-organisasjoner gått mot forslaget til ny forskrift. Markaforskriften var også et tema på ØVs høstmøte. Der fikk vi full støtte fra stortingsrepresentantene Ola Elvestuen (V) og Lars Haltbrekken (SV), som lovet å presse på fra Stortingets side.

Hogst i Oslos kommuneskoger

I desember 2016 ga vi merknader til tre av de planlagte hogstene:

Ulsrudvann syd: Vi stilte spørsmål ved om det var riktig å gå inn med tunge maskiner i dette svært mye brukte friluftslivsområdet. Vi viste til vårt notat etter befaringen på Stallerudåsen, der vi mente at nærskog bør behandles etter egne, forsiktige kriterier.

Øgårdsmosen SV-Langvannssås: Disse hogstplanene ble også fremmet for 2016, men ble sterkt imøtegått av ØV og ikke gjennomført. Vi mente det er feil å bygge en permanent driftsvei inn i Gudbrandsdalen, opp over Kruggmyra og mot Langvann. Dette veiløse og temmelig avsides området har stor friluftslivsverdi og inneholder stier og skiløyper. Vi ba om at denne hogstplanen skrinlegges, og at området spares for inngrep. Vi mente at denne driftsveien var søknadspliktig, og vi avventer eventuell søknad om bygging.

Mariholtet syd: Vi ba om at dagens partier med opplevelsesrike og varierte gammelskogrester ble spart, uten ytterligere inngrep – blant annet Bestemoråsen og området omkring Bestemorshølet.

Hogst i Lørenskog

ØV fikk inn klager fra turgåere på Losbys hogst syd for Liseter (som ble gjennomført til tross for innsigelser fra ØV), og ØV deltok på en befaring sammen med driftsbestyrer 30. juni.

Høsten 2017 deltok ØV på det årlige informasjonsmøtet om hogst og hogstplaner på Losby bruk. Losby bruk avvirket ca. 2700 kubikkmeter (m³) av en tilvekst på ca. 15 000 m³ i 2017. Det er en økende andel gammel skog. Det er ikke gjennomført tynningshogst i 2017 pga. risiko for kjørespor samt fortsatt lave priser på småvirke.

All hogst vinteren 2017-2018 vil foregå på vestsiden av Losby-vassdraget, og det ble planlagt å ta ut 3400 – 4000 m³ pluss tynning. Veien på østsiden ville derfor ligge til rette for løypelegging, dersom snøforholdene ble gunstige. Det er registrert en oppgang av rådyr- og skogsfuglbestandene i Losbymarka. Beverjakt er stoppet pga. lavere bestand.

ØV er kjent med at Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA) i desember har sendt inn klage på godkjent hogstmelding på Losby Bruk. Klagen omfatter blant annet flere teiger øst for Liseterkollen. ØV er ved utgangen av 2017 ikke kjent med utfallet av klagesaken.

Lørenskog Elveforum

Lørenskog Elveforum ble stiftet 20. september 2016. Forumet skal, i samarbeid med Lørenskog kommune, øke interessen for og opplevelsen av vassdragene og tilhørende kulturminner for alle deler av befolkningen. Dette skal gjøres ved å skape økt bruksverdi og tilgjengelighet, og ved vern og rehabilitering med tanke på naturverdier og biologisk mangfold. En viktig del av arbeidet blir å gjenåpne deler av vassdragene som er lagt i rør, og å gjennomføre tiltak som reduserer fare for flom.

Østmarkas Venner som organisasjon er medlem og har i 2017 støttet Lørenskog Elveforum med kr 5000. ØVs tidligere styremedlem Inger Tangen leder forumet, og Kjell Sandberg representerer ØV i styret. Forumet har egne nettsider, www.lorenskogelveforum.no, og egen Facebook-side hvor man kan lese om aktiviteter og planer.

Skogsbilveier i Enebakk

Ombygging av traktorvei i Ytre Enebakk

En skogeier hadde søkt om ombygging av traktorvei til skogsbilvei på Solberg i Ytre Enebakk. ØV fikk saken til uttalelse og invitasjon til befaring. På befaringen kom det fram at tiltaket ikke innebar opprusting til veiklasse 3, som hadde krevd større omlegging og breddeutvidelse. ØV hadde ingen anmerkninger til opprustingen.

Ombygging av skogsbilveier på Bjerke Bruk

ØV fikk søknaden til uttalelse og invitasjon til befaring. Søknaden gjaldt ombygging/omlegging av fire mindre, eldre skogsbilveier i Bjerke skog i Ytre Enebakk. Selv om tiltakene innebar blant annet en standardheving av hovedveien til veiklasse 3 og en lengre oppgradering av en sidevei, hadde vi ingen



Utskifting av tidligere klopper med nye «plankefortau» på Slettfjell i 2012/2013: Krever tillatelse etter markaloven. Foto: Bjarne Røsjø.

alvorlige anmerkninger. Men vi var blant annet skeptiske til bruken av knuste betongmasser til oppbygging av veikroppen og krevde grundig dokumentasjon av kvaliteten på massene.

Fylkesmannen kritiserte Bymiljøetaten i Oslo

I februar fikk styret nyss om at Fylkesmannen i Oslo og Akershus hadde sendt et strengt brev til Oslo kommunes bymiljøetat (BYM) med beskjed om en rekke mulige brudd på både markaloven og plan- og bygningsloven i Østmarka. Brevet ble skrevet etter en befarung i juni 2016, der til sammen 14 forskjellige tiltak og anlegg var blitt vurdert. Fylkesmannens konklusjon var bitende: Bare fire av de 14 tiltakene var åpenbart «mindre arbeider som ikke krever søknad og tillatelse etter markaloven». De ti andre derimot, kunne være utført i strid med enten markaloven, eller i strid med både markaloven og plan- og bygningsloven. Flere av disse var tiltak som ØV tidligere hadde tatt opp med BYM og påpekt som søknadspliktige, men uten å bli hørt.

De fleste kritiserte tiltakene handlet om tilrettelegging for terrengsykkelritt (Slettfjell) eller terrengsykling (Pioneren), men det ble også påpekt kritikkverdige forhold rundt utvidelse og planering av skiløyper. Vi kontaktet Oslos miljø- og samferdselsbyråd Lan Marie Nguyen Berg, som reagerte skarpt og lovte at Oslo kommune som grunneier skal gå foran med å respektere lovverket. Hun kom også til ØVs årsmøte i mars, og fortalte at hun uken hadde før hadde hatt møte med BYMs ledelse for å følge opp saken.

Terrengsykling og ritt i 2017

ØV konstaterer at konfliktnivået rundt terrengsykling i Østmarka var noe lavere i 2017 enn i foregående år. Det er fortsatt terrengsykkelrittene som er det store problemet, men både antallet ritt og oppslutningen om hvert enkelt ritt ser ut til å være for nedadgående.

BYM lovte etter det skandaløse Terrenghjellrittet i 2015 at ØV skulle få tilsendt alle søknader om å få arrangere ritt i Marka, slik at vi kunne vurdere søknadene og uttale oss om dem. Vi ble derfor skuffet da vi i begynnelsen av april forstod at IF Frøy i begynnelsen av mars hadde sendt en søknad om å arrangere Terrenghjellrittet 2017, uten at vi var blitt informert. Vi begjærte straks innsyn i saken, fikk tilsendt kopi av søknaden like før påske, og sendte en høringsuttalelse 20. april. Senere fikk vi vite at søknaden ble innvilget 19. april – dagen før vi sendte en høringsuttalelse – til tross for at BYM på dette tidspunktet visste at en uttalelse fra ØV var underveis. BYM har senere beklaget denne saksgangen og forklart at ledelsens løfte om innsyn i søknadene ikke var blitt kommunisert til saksbehandlerne.

Det hadde regnet tett i dagene før Terrenghjellrittet ble arrangert 5. juni, og dette førte til at BYM ga arrangørene beskjed om å stenge blant annet den sårbare traseen fra Gullsmeden mot Elvåga-området – som ØV hadde bedt om. Det reduserte antallet deltakere og stengingen av sårbare traseer bidro til at slitasjeskadene ble noe mindre i 2017 enn for eksempel i 2015.

ØV har påpekt i brev til BYM at vi er generelt kritiske til at Terrenghjellrittet, helt siden starten i 2008, stadig har fått tillatelse til å ta i bruk nye traseer. Vi mener at rittet bør følge en fast trase, som i størst mulig grad bruker den såkalte Pioneren-traseen som ble åpnet høsten 2015, og det som i søknaden kalles «Frøys NM-løype», dog med unntak av Dalsåsen.

Da Norsk organisasjon for terrenghjelling (NOTS) i 2015 søkte BYM om tillatelse til å etablere det de kalte «et attraktivt nettverk av bærekraftige stier» for terrenghjelling i og omkring Skullerudåsen, ble det blant annet argumentert med at tiltaket skulle lede stisykling, trening og ritt bort fra de mest brukte blåmerkede stiene. Terrenghjellistene skulle fortrinnsvis holde seg til dette nettverket med Pioneren-traseen, men ØV konstaterer at både praksis og retorikk har endret seg etter at anlegget ble etablert. Nå blir Pioneren isteden omtalt som en «hub» eller et «nav» som skal lede trafikken til nye områder i Østmarka, og det er også slik anlegget fungerer.

Vi har i løpet av året også påpekt overfor BYM at Terrenghjellrittet representerer en uheldig blanding av idrettsarrangement og næringsinteresser. Rittet eies av Fri Flyt AS og inngår i selskapets ordinære næringsvirksomhet, mens søknadene og det tilsynelatende ansvaret ligger hos IF Frøy. Dette kan være i strid med bestemmelsene i Mål og retningslinjer for forvaltning og drift av Oslo kommunes skoger, hvor det blant annet heter at «det skal ikke gis tillatelse til kommersielle arrangementer i Marka».

Vi håper at BYM i fremtiden ikke vil sette næringsinteresser foran allmenhetens interesser, representert ved Markas naturkvaliteter og de eldgamle blåmerkede stiene.

Samarbeidsforum for sykling i Marka

Oslo og Omland friluftsråd (OOF) tok i 2013 initiativ til å opprette Samarbeidsforum for sykling i Marka, med representanter for sykkel-, marka- og naturvernorganisasjonene.

Forumet har hatt ett møte i 2017, med Bjarne Røsjø som ØVs representant. Den største saken på dette møtet var et forslag fra DNT om at forumet skulle ha en rolle i revideringen av Merkehåndboka, som utgis av Innovasjon Norge, Friluftsrådernes Landsforbund og DNT. ØV mente at arbeidet med en nasjonal merkehåndbok lå utenfor et regionalt sykkelforums naturlige oppgaver, og fikk støtte fra Lillomarkas Venner. Flertallet mente imidlertid at forumet skulle engasjere seg i arbeidet som en referansegruppe, men det ble klart at sykkelforumet ikke skal gi omforente innspill til arbeidet med håndboka.



Terrengsykkelløpet har i mange år fulgt en trase over Slettfjell mot Gullsmeden, og resultatet er en kraftig slitasje. Foto: Bjarne Røsjø.

Sykkelforlaget diskuterte også mulighetene for en revitalisering av den såkalte sykkelkampanjen. Det ble nedsatt en arbeidsgruppe, som senere konkluderte med at det ikke skulle arrangeres en slik kampanje i 2017.

Ulven i Østmarka

Vinteren 2012 etablerte et ulvepar seg i Østmarka, hvor de fikk valper i 2013. De to voksne ulvene fikk navnene Fenris og Frøya.

I 2015 ble det født tre valper i Østmarka, med Fenris som far og en av døtrene som mor. I oktober 2015 ble den voksne hunulven skutt og skadet mens hun angrep en jakthund, og dagen etter ble hun funnet død. I januar 2016 ble lederulven Fenris avlivet etter at han ble funnet i forkommen tilstand på grunn av et omfattende angrep av skabb, og senere undersøkelser viste at Fenris hadde flere typer rottegift i kroppen.

De tre valpene, en tisse og to hanner, klarte seg gjennom vinteren. Hanulvene vandret senere ut, men tissa markerte revir høsten 2016, og tidlig på vinteren dukket en hanulv fra Slettåreviret opp. De fikk to hanvalper våren 2017. Lederhannen som ble observert av mange turgåere vinteren og våren 2017 er ikke observert siden september.

ØV forholder seg til at Østmarka er en del av ulvesonen, og organisasjonen har plass til både ulvetilhengere og -motstandere som medlemmer. Organisasjonens rolle er å spre saklig informasjon, slik at interesserte kan ta standpunkt på et kunnskapsbasert grunnlag. Vi har bare mottatt noen få henvendelser om saken.

Plansaker og markagrensa

Plansaker i Oslo

Kommuneplan Oslo - Samfunnsdel med byutviklingsstrategi

ØV avga uttalelse til Oslo kommunes høringsutkast til kommuneplanens samfunnsdel med byutviklingsstrategi. ØV støttet målet om at Oslo i 2040 skal være Europas ledende miljøby og ta vare på naturmangfoldet, kulturminnene og byens særpreg. ØV ga uttrykk for at Marka i hovedsak er ferdig «tilrettelagt» som et natur- og friluftslivsområde. Vi mente at det grunnleggende målet for kommunens overordnede naturforvaltning må være at Marka forvaltes på en bærekraftig måte, slik at unike kvaliteter for naturmangfold og naturopplevelse bevares for dagens og framtidens generasjoner. ØV merket seg en målsetting om at Oslo i 2040 skal være en grønnere by, og vi mente det var skuffende at forvaltningen av Marka ikke inngår i større grad i kommunens langsiktige strategier fram mot 2040. Kommunen mangler et tydelig delmål som omfatter Markas bidrag, og vi mente at det burde nedfelles en mer offensiv strategi med blant annet følgende erklæringer:

- Muligheten for unike naturopplevelser og stillhet og ro er en av Oslos viktigste verdier
- Oslos innbyggere skal kunne oppleve intakt natur i Østmarka nasjonalpark og andre verneområder

ØV mente videre at Oslo kommunes ja til opprettelse av nasjonalpark på egne arealer i Østmarka bør nedfelles i kommuneplanens samfunnsdel, og at utviklingen av aktivitetssonene som ble vedtatt i 2015 må følges opp i kommuneplanens arealdel. ØV viste til at Oslo kommune har lange tradisjoner for tilretteleggingstiltak i Østmarka. Med ytterligere gode og enkle tilretteleggingstiltak, slik som moderne informasjonstavler samt informasjon som allerede starter ved for eksempel nærmeste T-banestasjon, kan tilretteleggingen bli enda bedre.

Planprogram for Haugerud og Trosterud

ØV avga høringsuttalelse til Oslo kommunes utkast til planprogram for Haugerud og Trosterud vedrørende framtidig utvikling av området. Vi mente at planprogrammet må ta vare på og legge til rette for gode forbindelser mellom boligområdene, grøntarealene og Østmarka. Programmet må også reflektere den betydningen Østmarka har som det nærmeste og viktigste natur- og friluftslivsområdet for innbyggerne og institusjonene på Haugerud og Trosterud.

Ulovlig anleggsarbeid innenfor markagrensa

I slutten av august kontaktet en privatperson Oslo kommune og varslet om at det foregikk ulovlige arbeider med sprengning og planering i Enebakkveien 460. Vedkommende tok etterhvert også kontakt med ØV, som umiddelbart sendte en henvendelse til Plan- og bygningsetaten (PBE) og varslet om mulige brudd på markaloven. PBE fulgte opp saken på en god måte og varslet både bøter og mulig anmeldelse hvis eieren ikke fulgte stoppordene som ble gitt. Eieren har fått beskjed om to valg for å unngå bøter: Enten tilbakeføre området, eller søke om tillatelse i etterkant. I skrivende stund er vi bekymret for at eieren får tillatelse og tilgivelse. Vi mener det er svært viktig å statuere et eksempel, slik at grunneiere og andre aktører ser at det ikke skal lønne seg å bryte markaloven.

Spennende planer for etterbruk av Grønmo

På Grønmo har et nærmere 500 dekar stort areal i Østmarka vært «lånt» ut til avfallsdeponi for Oslo. ØV har i mange år arbeidet for at deponiet skulle avvikes. Allerede i 2004 krevde vi en avviklingsplan for deponiet, noe som endelig kom i 2009. Siden den gang har Oslo kommune ved Eiendoms- og byfornyelsesetaten (EBY) hatt en svært god prosess med å utvikle alternativer for etterbruken. I prosessen har alle grupper – beboere, skoler, organisasjoner, bydel Søndre Nordstrand



I forslaget til reguleringsplan for Grønmo foreslår Eiendoms- og byfornylsesetaten å legge til rette for hageparseller og hagebruk, hvor befolkningen kan dyrke frem frukt og grønnsaker til eget bruk (Illustrasjon: Eiendoms- og byfornylsesetaten).

med flere – vært aktive deltakere og kommet med innspill via en såkalt plansmie, og det er gjennomført en internasjonal arkitektkonkurranse. Etter ØVs mening er dette en av de mest inkluderende og spennende planprosessene som har vært gjennomført i Oslo.

På bakgrunn av denne prosessen har EBY utarbeidet en reguleringsplan for området, og ØV har levert en høringsuttalelse til planen. I uttalelsen fremholdt ØV at EBY ser ut til å legge opp til en kreativ, spennende og nyskapende bruk av området, som kan bidra til å trekke nye brukergrupper til Marka, og til kunnskap og miljøbevissthet hos kommende generasjoner. Vi understreket at området ligger innenfor markagrensa og vil utgjøre en hovedinnfallsport til Marka for store befolkningsgrupper, slik at det er viktig å planlegge etterbruken ut fra dette. ØV fremholdt også at et allment tilgjengelig område med tilrettelegging for varierte aktiviteter kan bli en smeltedigel for bydelen, hvor nye befolkningsgrupper introduseres for Marka som ressurs for hele befolkningen, for friluftsliv og for fysisk aktivitet. ØV understreket at en viktig forutsetning for å lykkes er at det tas særlig hensyn til befolknings sammensetningen i bydelen, med fokus også på innvandrerbefolkningens ønsker og behov. Dette vil i så fall være nyskapende i Marka-sammenheng, og vil kunne bidra til å legge til rette for god folkehelse ved at flere grupper enn i dag kommer seg ut og i aktivitet.

Vi uttalte oss også positivt til planene om at Grønmo skal utvikles til en læringsarena for kretsøpbasert avfallshåndtering. Samvirket mellom et slikt læringsområde, i form av en kretsøpspark, og et moderne og åpent rekreasjonsområde med blant annet parsellhager, fremstår som fremtidsrettet og interessant. Forutsatt at rekreasjonsområdet utformes slik at det favner brede befolkningsgrupper, tror vi at området også vil gi et verdifullt tilbud til skoler og barnehager i området og byen for øvrig.

ØV uttalte seg i hovedsak positivt om planene for samferdsel og infrastruktur i området og understreket behovet for gang/sykkelveier og flere parkeringsplasser.

Vi gikk imidlertid mot at Renovasjonsetaten i Oslo skal etablere bygninger med høyder på opptil 12 og 20 meter innenfor markagrensa, og ba om at høyden reduseres drastisk. Bygninger av dette omfanget vil ruve voldsomt i terrenget og kan ødelegge opplevelsesverdien av nærskogområdet. ØV anførte at tiltak som tillates i medhold av unntaksbestemmelsene i markaloven, må utformes slik at skadevirkningene forbundet med tiltaket begrenses til et minimum.

ØV gjorde særlig oppmerksom på at Grønmo grenser til det viktige verneområdet Spinneren. Dette er et populært verneområde, først og fremst på grunn av sitt «villmarkspreget» og muligheter for å oppleve stillhet og ro. Det er ikke mange slike områder igjen i de bynære delene av Marka.

Behovsplan idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet i Oslo

Behovsplanen var på høring i 2015 og ble vedtatt i bystyret høsten 2016. De fleste av tiltakene som ØV foreslo ble prioritert, og flere av disse er realisert i løpet av 2017: Besøksgård på Sørli (se egen sak), bedre toalettforhold og tilrettelegging på flere av badeplassene, utfartsparkering i Skulleruddumpa, og restaurering av tursti forbi Skraperudtjern. I desember inviterte BYM til møte om rulling av planen, som kommer på høring våren 2018. ØV spilte inn sine prioriteringer etter møtet.

Oppgradering av Skullerud idrettsanlegg

Våren 2015 la Oslo kommune en omfattende reguleringsplan for oppgraderingen av Skullerud idrettsanlegg ut på høring. ØV gav sin støtte til forslaget selv om vi var bekymret for flomsletta og en del andre naturforhold, særlig på østsida av elva. Vi påpekte at tiltaket er særlig viktig for Rustad IL og Skiforeningens skiskole, som har trent under kummerlige forhold i lang tid. Del I av prosjektet, som var etablering av skiløyper med snøproduksjon, ble gjennomført i 2016. Da det var avsluttet og før del II kom i gang, ble ØV inviterte til befaring sammen med BYM – hvor de orienterte om videre planer.

Del II – arbeidet med å utvikle Skullerudområdet til et bedre skistadion – startet opp sommeren 2017 og er ikke så omfattende som den opprinnelige planen. Plan- og bygningsetaten (PBE) godkjente dog søknaden om å heve flomsletta, og i dialog med PBE hadde BYM tilpasset planen til et noe strammere budsjett og endret deler av forslaget slik at det blir mer skånsomt. Blant annet blir det ikke skiløype i flomsjonen øst for Ljanselva.

I forbindelse med oppfylling av masser i flomsjonen på Skullerudsletta, førte tunge tilførte masser til setninger og at massene under sletta gled ut i Ljanselva. Miljøprosjekt Ljanselva og ØV ble varslet, og vi befarte området. Massene demmet opp elva og det ble dannet en kunstig «sjø» oppstrøms. BYM iverksatte tiltak som sørget for at noe vann ble pumpet over massene, slik at minstevannføringen i Ljanselva videre nedstrøms ble sikret. Etter en del geotekniske undersøkelser kom anleggsarbeidet i gang i løpet av høsten og ble ferdigstilt slik at snøproduksjonen kunne starte da frosten kom.

Oppfylling av den gamle slalåmbakken, slik at den ble bedre egnet for aking og skileik, var ikke en del av reguleringsplanen. Dette tiltaket krevde en egen søknad om dispensasjon fra både reguleringsbestemmelsene og markaloven. ØV mottok nabovarsel og vi viste blant annet til høringssvaret vårt fra 2015. I tråd med vår tidligere høringsuttalelse mente vi at det var en forutsetning for inngrepet, som berører en viktig naturtype, at det tilrettelegges for naturlig revegetering under anleggsarbeidet. Dette kan gjøres ved at toppmassene med frøbank tas vare på og benyttes til revegetering når arbeidet er ferdig.

I høringsuttalelsene og samtaler med BYM har ØV gitt uttrykk for at det blir særlig viktig med god informasjon til brukerne av området, da Skullerud er et meget viktig utfartssted og inngang til



ØV og NOA mente at plassering av Statnetts trafostasjon ved alternativ B Liåsen øst samlet sett vil gi minst ulemper for natur og friluftsliv i Østmarka. Illustrasjon: Statnett.

Østmarka. God og informativ skilting for å informere om tiltaket, hensikten, og fremdriftsplan er av avgjørende betydning for å dempe eventuelle konflikter.

Trafostasjon og konsekvenser for naturmiljø, friluftsliv og nærmiljø

Statnett SF har søkt Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) om konsesjon for å anlegge en ny 420 kV kompakt transformatorstasjon på Liåsen i nærheten av Grønmo. Hafslund Nett AS søkte også om å få anlegge en ny 132 kV ledning for nettilknytning til stasjonen. *ØV har avgitt en felles høringsuttalelse med Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA).* Vi uttalte at vi i utgangspunktet er – både av prinsipielle og miljømessige årsaker – motstandere av inngrep i Østmarka, også de inngrep som etter markaloven har unntak fra byggeforbudet.

I denne saken er det aller viktigste *å unngå anlegg lenger inne i Østmarka* og at et alternativ i randsonen av Marka blir valgt, ettersom anlegg i Marka dessverre ikke er til å unngå. *ØV og NOA* mente at plassering av trafostasjonene ved alternativ B Liåsen øst samlet sett ville gi minst ulemper for natur og friluftsliv i Østmarka. Vi viste særlig til at dette alternativet innebærer mindre omfattende inngrep for å føre fram ledningsnett, og at master og kraftstasjon vil ruve mindre med en slik plassering.

Vi mente at planen om å legge parallelle kraftgater over åsen Gjersrudleiken ødelegger dette særegne naturområdet. Vi oppfordret derfor NVE å se på de alternative løsninger, med å legge ledningen i bakken. Vi viste også til at det er svært viktig at adekvate avbøtende tiltak blir gjennomført – og at reguleringsplanene for området ses i sammenheng.

Restaurering av dam Nøkle vann

Restaureringen av dammen ved utløpet av Nøkle vann ble avsluttet høsten 2016, og vannet begynte å fylles opp igjen. Sommeren 2017 fikk vi bekymringsmeldinger fra brukerne angående kraftig

tilgroing av vass-slirekne i flere viker og bukter som brukes til bading. Vass-slirekne er en uggressplante som både vokser på land og i vann. Tilgroingen er så stor at den går ut over viktige brukerinteresser som bading og fisking. Vi har tatt saken opp med BYM, som har lovet å følge opp.

Plansaker i Rælingen

Vei Blystadlia-Marikollen

I forbindelse med arbeidene i Marikollen idrettspark ble det søkt om å anlegge en vei opp til toppen av Marikollen i Rælingen. Etter at vi i 2016 klagde på hogsten med store kjøreskader i kommunens kanskje viktigste turområde, fikk vi nesten sjokk da arbeidet med anleggsveien/turveien ble påbegynt. Til tross for Fylkesmannens klare krav om en skånsom vei som fulgte terrenget, ble det kjørt på store mengder avfallsjord til en anleggsvei som gikk rett opp lia med en fyllingshøyde noen steder på over ti meter. Vi kontaktet Fylkesmannen, som henviste til kommunen. Vi krevde en befaring med tiltakshaver og kommunen, som dessverre ikke fjernet vår bekymring. I løpet av året har vi hatt en omfattende korrespondanse med kommunen, som resulterte i at kommunen foretok tilsyn og fant flere avvik, men uten at det hadde nevneverdig betydning for omfanget av veien. Vår klage til kommunen med krav om stopp i anleggsarbeidet ble ikke tatt til følge og arbeidet fortsatte.

Høsten 2017 søkte Rælingen kommune Regionalt Landbrukskontor om å få anlegge en omfattende snuplass og velteplass for tømmertransport langs veien. I vår usedvanlig krasse høringsuttalelse påpekte vi det uholdbare i at kommunen i søknaden merker av at det ikke er friluftslivsverdier i området, all den tid området allerede i 1982 ble definert som Statlig sikret friluftsområde med regional viktighet og dessuten nylig er kartlagt som viktig for friluftslivet. ØV krevde at søknaden avslås, da opplysningene i søknaden fra kommunen var svært mangelfulle, underkommuniserte områdets viktighet for friluftsliv, og underslår opplysninger som er allment kjent og tilgjengelige. Vi mente at kommunen driver en bit for bit-utbygging og ikke har vurdert nytten av tiltaket opp mot ulempene for friluftslivet. Vi mente dessuten at veien i framtiden ikke skal brukes til tømmertransport. Regionalt Landbrukskontor har returnert søknaden til kommunens konsulent og bedt om en rekke opplysninger, blant annet tillatelse fra eier.

Hele denne veisaken er en alvorlig sak som dessverre viser hvor svakt markavernet står når kommunen velger å overkjøre friluftslivsinteressene til fordel for idretten og skogbruket.

Traktorveiltursti fra Fellemyra skytebane til Setertjern

ØV fikk melding om at det hadde foregått en større opprusting av den blåmerkede stien fra Fellemyra skytebane ved Grini over Fiskelaustjern og videre til Setertjern i Badstudalen (Losby). Tiltaket innebar blant annet legging av ca. 140 meter gangbane (trykkimpregnert) samt noe omlegging ved bakken ned mot Setertjern. Deler av opprustingen var grei, men vi protesterte mot legging av en såpass lang gangbane og krevde innsyn i saken overfor Rælingen kommune. Det forelå ingen sakspapirer. Med henvisning til markaloven mener vi at tiltaket er søknadspiktig.

Kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv

ØV leverte i april et høringssvar til Rælingen kommunes forslag til kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv 2017-2028. Vi påpekte blant annet at den aller største brukergruppen av kommunens naturarealer i Østmarka er opptatt av det enkle og uorganiserte friluftslivet, og dette må veie tungt i planene. Vi berømmet Rælingen for etableringen av et eget friluftsråd, som gir muligheter for en god dialog med kommunens friluftslivsinteresser og organisasjoner. Rælingen har også vært tidlig ute med å kartlegge kommunens friluftslivsområder.

Kommunens gjentatte forsøk på å ta det mest brukte og populære turområdet Rælingsåsen ut av Marka for å legge det ut til boligbygging, er imidlertid en grov tilsidesettelse av innbyggernes behov for nærskogsområder. Vi påpekte også at kommunens kanskje viktigste nærturområde var i ferd med



Tusenvis av kubikkmeter med masse dumpes under bygging av veien til Marikollen fra Blystadlia. Foto: Johan Ellingsen.

å bli rasert av en ukritisk bygging av en vei til toppen av Marikollen Skipark, som etter vår mening går langt utover den vedtatte reguleringsplanen.

Varsel om oppstart av detaljregulering Hektneråsen sør

I Rælingen kommune pågår det for tiden en stor byggeaktivitet mellom fylkesvei 120 og markagrensen. Denne ytterkanten av Østmarka er småkupert med noe spredt hyttebygging innimellom. Vi mottok varsel om oppstart av detaljregulering av Hektneråsen sør. Vi motsatte oss oppfylld av terrenget med tilkjørte masser og at det anlegges en parkeringsplass innenfor markagrensen. Videre krevde vi at det anlegges turvei fra fv. 120 gjennom boligområdet til Marka. Vi mottok uventet støtte med de samme påpekningene fra Fortidsminneforeningen i Rælingen.

Reguleringsplan Myrvold sør

Som for foregående sak ber vi om at atkomsten til Marka sikres med en turvei fra fv. 120 gjennom boligfeltet, slik at ikke boligfeltet sperrer atkomsten til Marka.

Kampen for Rælingsåsen

Siden høsten 2015 har aksjonsgruppa Bevar Rælingsåsen og ØV jobbet sammen for å hindre at det ca. 2 km² store skogsområdet som er svært viktig for friluftslivet blir lagt tatt ut av Marka.

Flertallet i kommunestyret vedtok høsten 2015 å søke Klima- og miljødepartementet (KLD) om at hele Rælingsåsen tas ut av Marka, ved at markagrensa endres ved Blystadlia - Marikollen. Da KLD sendte saken om endring av markaloven (se eget avsnitt) og justering av markagrensa på høring sommeren 2017, var Rælingsåsen ikke med blant områdene hvor markagrensa var foreslått flyttet. Denne kampen er derfor vunnet, men vi frykter at kommunen vil prøve seg igjen ved en senere anledning.

Marikollen skianlegg - vannuttak fra Fjerdingsbyputten

Ved en tilfeldighet ble vi kjent med at Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) hadde sendt søknad fra Rælingen kommune om regulering og vannuttak for Fjerdingsbyputten, på høring. Vi rakk ikke å uttale oss om saken innen fristen. Vi påpekte imidlertid at det synes å være feil rekkefølge å søke om uttak av vann for snøproduksjon til et stort skianlegg etter at planene for skianlegget er lagt og skianlegget er bygget. Dette er et tilbakevendende problem i flere områder rundt Marka. Vi ba om at NVE skjerper inn denne praksisen slik at vannuttak blir avklart som en del av reguleringsprosessen. På senhøsten inviterte NVE til befaring hvor to representanter fra ØV deltok, og NVE utsatte fristen for uttalelse til slutten av januar 2018.

Plansaker i Enebakk

Kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv

Ved revisjonen av Enebakk kommunes kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv framhevet ØV i sin uttalelse til rammeprogrammet at kommunen nå må satse mer på en skånsom tilrettelegging for friluftslivet i kommunen. Vi framhevet spesielt betydningen av en bedre skilting/merking av stier og løyper i nærområdene, der både skoler, barnehager og publikum ofte har sine daglige turer. I en liste med ti punkter ba vi blant annet om at kommunens turkart måtte oppgraderes og revideres, og påpekte at det er behov for flere bålplasser, badeplasser og gapahuker som kan trekke folk ut i naturen. Vi anbefalte også etablering av merkede turmål, som Kjentmannsmerket. ØV tilbød seg og fikk et medlem i utredningsgruppa. Planen vil være ferdig våren 2018.

Plansaker i Ski og Oppegård

Nordre Follo kommune – Kommuneplan 2018-2030

Som kjent skal Ski og Oppegård kommune slås sammen, og kommunene sendte et felles planprogram for kommuneplanen på høring sommeren 2017. I høringsuttalelsen påpekte ØV at arbeidet bør framheve Østmarkas betydning for den fysiske og psykiske folkehelsen. Vi minnet også om at naturmangfold og sammenhengende struktur av grønne områder inkludert elver og innsjøer må få en framtrædende plass i arbeidet. Vi støttet kommunens delmål om at markagrensa skal respekteres, men påpekte at hensynet til biologisk mangfold bør styre arealpolitikken. Vi støttet også at kommunen vil gjennomføre utredninger om friluftsliv og biologisk mangfold. I tillegg anbefalte vi at det gjennomføres brukerundersøkelser om friluftsliv, og at kommunen inkluderer nasjonalpark i Østmarka i sine utredninger.

Kommunedelplan for naturmangfold i Ski

Ski kommune er en av de første kommunene i Norge som utarbeider en slik plan. Den ble sendt på høring høsten 2017. I vår høringsuttalelse ga vi Ski kommune skryt for arbeidet og ga følgende innspill til forbedring: Etablering av nasjonalpark i Østmarka bør være med som et av kommunens tiltak for å følge opp Stortingsmeldingen om Natur for livet fra 2015, og for å sikre tap av naturmangfold. Vi mente at det er et utredningsbehov knyttet til bedre kartlegging av verneverdiene inkludert naturmangfoldet for en nasjonalpark i Østmarka. Vi påpekte at det i Europa er økende interesse for å tilbakeføre natur til mest mulig opprinnelig tilstand, såkalt "rewilding". I en framtidig Østmarka nasjonalpark kan kommunen fremme det biologiske mangfoldet på ulikt vis, for eksempel ved å la skogen bli gammel og produsere død ved, noe som passer som hånd i hanske inn i planens oppfølging.

Oslo helikopterplass Taraldrud

ØV avga høringsuttalelse til Politidirektoratets søknad om konsesjon for å anlegge, drive og inneha Oslo helikopterplass på Taraldrud i Ski. ØV hadde ikke fått saken til høring, men ett av våre medlemmer gjorde oss oppmerksom på den. I vår uttalelse påpekte vi blant annet at det var kritikkverdig at saken kun var sendt på høring til offentlige myndigheter. Vi mente også at Oslo



Det kommende beredskapssenteret og helikopterplassen ved Taraldrud vil føre til at viktige deler av Marka blir sterkt plaget av støy. Illustrasjon: Justis- og beredskapsdepartementet.

helikopterplass Taraldrud vil forringe friluftslivet i Østmarka og Sørmarka, fordi store områder av Marka vil bli sterkt berørt av støy fra helikoptre. Dette gjelder, så langt vi kan se, både turområder nær bebyggelsen og stille områder lenger inne i Marka. Forslaget innebærer blant annet at friluftslivskvalitetene i verneområdet Spinneren, med DNT-hytta på Dølerud og den kommende nasjonalparken i Østmarka, forringes.

ØV kritiserte planene om at traseene for inn- og utflyging legges over Østmarka, som er det naturlige friluftsområdet for Oslos østkant samt innbyggerne i Lillestrøm, Lørenskog, Rælingen, Enebakk og Follo, rundt regnet ca. 10 prosent av Norges befolkning. Gitt områdets betydning for befolkningen på øst- og sørsiden av Oslo, mener ØV det er kritikkverdig at det ikke er utarbeidet en vurdering av støynivået i friluftslivsområder i Østmarka og Sørmarka utover de konkrete inn- og utflygingstraseene nær helikopterplassen. Inn- og utflygingstraseer skal utarbeides som ledd i miljøoppfølgingsprogram og den tilhørende miljøoppfølgingsplanen, og ØV ba om at eksterne ekspertise samt berørte parter involveres i dette arbeidet – og at dette hjemles i konsesjonsvilkårene. Videre ba ØV om at det utarbeides støykart for flyvninger over Marka utenom inn- og utflygingstraseene.

Kulturminner og kulturlandskap

Sarabråtens venner

Sarabråtens venner har i 2017 fortsatt sitt gode arbeid med å få Sarabråten opp og fram som det fantastiske stedet det en gang var i Østmarka.

Åpning av Korketrekkeren

1. februar 2017 var dagen som mange brukere av Østmarka hadde gledet seg til i årevis – at Svingbrua (også kjent som Korketrekkeren) på veien inn til Sarabråten og Nøklevann, skulle gjenåpnes etter lang tids stenging på grunn av setningsskader. Det ble en stemningsfull kveld for de ca. 150 fremmøtte, med taler, snorklipping, besøk av selveste Thomas Heftye, lurblåsing, kaffe, saft og boller. Dette kulturminnet, som opprinnelig ble bygget av Thomas Heftye som holdt til på Sarabråten, er igjen en attraksjon i Østmarka. Arrangementet var i regi av BYM med god støtte fra Sarabråtens venner og Østmarkas Venner.

Vårdugnad

I mai var det igjen tid for vårdugnad. En gjeng med ildsjeler fikk gjort mye; vindfall og grener fra grantrær ved spaserstiene ned mot vannet ble ryddet, og ikke minst ble det ryddet og åpnet skikkelig i området mellom Kuskeboligen og veien. Hyggelig Østmarka-prat og pause med bevertning var også i år en del av dugnaden.

Økonomisk støtte

Sarabråtens venner søkte i år om støtte fra Sparebankstiftelsen, og i mai kom den gledelige beskjednen om tilslag på søknaden. Midlene skal i hovedsak brukes til å løfte fram historien om hjulbåten Sara, som et sentralt element i fortellingen om Sarabråten. I tillegg skal noe av midlene benyttes til utstyr for bruk på dugnadene.

Fakkelvandring

I september inviterte Sarabråtens venner til fakkelvandring fra Ulrudvann til Sarabråten i Østmarka. Et meget vellykket arrangement hvor ca. 500 store og små tok turen til Sarabråten. I starten av turen, ved Ulrudvann, var det satt opp et informasjonstorg hvor 11 ulike lokale foreninger var invitert til å informere om sine aktiviteter. Det var stor aktivitet og utdeling av kaffe, brus og vafler. På turen inn til Sarabråten kunne man tilegne seg historisk informasjon og nyte kulturelle innslag, som for eksempel vakre toner fra Sangkoret Freidig. På Sarabråten var det utendørs filmfremvisning og smakebiter fra "Spillet om Sarabråten".

Sarabråten-kveld

At mange er opptatt av Sarabråten, fikk vi bekreftet på årets siste arrangement; Sarabråten-kveld i Bøler kirke. Det ble fullt hus da ca. 250 interesserte møtte fram for blant annet å høre zoolog Petter Bøckman fortelle om beveren i Nøklevann og i Østmarka for øvrig. Sarabråten-kvelden bød også på foredrag og informasjon om historien knyttet til stedet ved blant annet Lars Rogstad, Knut Helge Midtbø og Arne Egil Sagen.

Sørli besøksgård

I 2003 foreslo ØV at husmannsplassen Sørli skulle bli besøksgård, og dette ble vedtatt av bystyret i Oslo i 2007. Vi har i mange år øvd påtrykk på både BYM og politikerne i Oslo for at planene skulle bli realisert. En plan ble sendt på høring i 2014, og en behovsanalyse utarbeidet i 2015. I Behovsplanen for idrett og friluftsliv prioriterte byrådet Sørli høyt og satte av 6 millioner på budsjettet for 2017. Populære parsellhager ble etablert våren 2017. Arbeidet med istandsetting av



Ny skigard og parsellhager møter turfolk ved Sørli. Foto: Helga Gunnarsdóttir

bolighuset og den gamle driftsbygningen ble ferdigstilt i løpet av året. Hvis BYM får driftsmidler, vil Sørli åpne som besøksgård våren 2018.

Bøvelstad

ØV har hatt en meget aktiv rolle i istandsetting og drift av bygninger og kulturlandskap på husmannsplassen Bøvelstad ved Børtervann, som ble åpnet som DNT-hytte i 2011. En dugnadsgjeng fortsetter sitt møysommelige arbeid med å stelle rundt Bøvelstad. Årets beitesesong ble meget kortvarig, da sauene noen dager etter beitestart så sitt snitt til å stikke av og legge turen tilbake til Tangen i Rausjø. Vi ble heldigvis varslet tidsnok, så da sauene ankom Rausjøveien, ble de tatt vel imot av både eier og innkalt redningsmannskap. Aktiviteten i 2017 omfattet som vanlig to dugnadshelger og et slåttetreff. Vedhogst, istandsetting av takrenne på vedbua og ny gangbane til doen var årets viktigste dugnadsbidrag.

Dølerud

Husmannsplassen Dølerud ble restaurert og gjenåpnet for bruk som DNT-hytte 1. november 2015. Hytta har vært i flittig bruk, og det er ekstra gledelig at mange av brukerne er barnefamilier. ØV deltar i hyttetilsynet og dugnader, og arrangerer åpen dag på Dølerud. BYM sørger for en god skjøtsel av kulturlandskapet, og enga ble maskinelt slått i august.

Arrangementer

ØV har også i 2017 stått for en rekke arrangementer, enten alene eller med samarbeidspartnere. Mange av arrangementene er mer utførlig omtalt på våre nettsider eller i Nytt fra Østmarka. Arrangementene i regi av Sarabråten venner er omtalt under «Kulturminner og kulturlandskap».

Gudstjeneste i Østmarkskapellet

Det ble en flott dag på Østmarkskapellet den første søndagen i april. Per Anders Nordengen talte om Østmarka og skaperverket, organist Jan Ørnulf Melbostad og oboisten Øyvind Normann framførte vidunderlig musikk, skuespilleren Birgitte Victoria Svendsen leste vakre tekster, og ØVs nyvalgte styreleder Helga Gunnarsdóttir snakket om viktigheten av Østmarka som Norges mest helsebringende skog. Nina Helene Skramstad, Wenche Fuglstad og Bjørnar Thøgersen sørget for vafler og kaffe. I forbindelse med gudstjenesten åpnet Stefanie Reinhart sin utstilling «Alt har sin tid», med malerier hvor hun har skapt en egen billedverden rundt kristne høytider og ritualer.

Fra Østmarksetra til Rustadsaga - vandring og historiefortelling

Turen startet på parkeringsplassen ved Ulsrudvann, hvor de ca. 160 deltakerne fikk høre om Østmarksetras historie. Deretter ble det flere stopp underveis med spennende historier om Bjerke kafé, Sørli gård og planene der, Nøkle vann og beveren, Bråtan og skogsbestyrer Ole Messelt og avslutningsvis om Rustadsaga. Takk til Even Saugstad, som var guide og fortalte om stedene vi var innom.

Åpen familiedag på Dølerud

ØV og DNTs tilsynsgruppe inviterte også i mai 2017 til åpen dag på den gamle husmannsplassen Dølerud, som nå er en ubetjent DNT-hytte med overnattingsplass for 8 personer. Den lille stua som naturfotografen, forfatteren og tv-pioneren Sverre M. Fjelstads forfedre bodde i, var åpen for besøkende. En del turgåere var innom og fikk enkel bevertning i tillegg til en Østmarka-prat.

Geologisk vandring i Losbys skoger

Vi inviterte i mai til vårtur med tema geologi. Arild Andresen er professor emeritus ved Institutt for geofag, UiO. Han tok de mange fremmøtte med på en spennende geologisk vandring i Losbys skoger, i den nordlige delen av Østmarka.

Minnestund på Sarabråten

Historikeren Lars Borgersrud var hovedtaler under årets minnestund ved Milorg-bautaen på Sarabråten 7. juni. – Å minnes disse ni falne handler ikke bare om deres personlige mot. Det handler også om å holde fast ved det de stod for, mot nazismens arvtakere i dag, sa Borgersrud.

Helga Gunnarsdóttir holdt dagens andre hovedtale og minte blant annet om Milorg-bautaens unike historie. Hun benyttet også anledningen til å hylle Kai Ekanger og hans historie knyttet til krigen og ansvaret for minnestunden. Ivar Ekanger ledet arrangementet som så mange ganger tidligere, og Østre Aker Musikkorps og koret Fornebu Singairs bidro – tradisjonen tro – med et tonefølge som blant annet omfattet Nordahl Griegs dikt «Til Ungdommen» til musikk av Otto Mortensen, Anders Hovdens nasjonalhymne «Fagert er landet» og naturligvis «Ja, vi elsker».

Slåttetreff på Bøvelstad

Slåttetreffhelgen ble arrangert i strålende vær. Mange nye bekjentskaper ble stiftet, og det var mye å lære om både slått og låbbruk, mattradisjoner og stedets historie. Helgen ble avsluttet med en flott guidet tur i Østmarka naturreservat. Slåttetreffet arrangeres hvert år.



Sentrale personer under minnestunden på Sarabråten. Fra venstre: Arrangementets leder Ivar Ekanger, Fornebu Singairs' dirigent Lisa Smith Walaas, ØVs leder Helga Gunnarsdóttir, primus motor Kai Ekanger og hovedtaler Lars Borgersrud. Foto: Bjarne Røsjo

Fleksibel familiehelg i hjertet av Østmarka

En helg i slutten av august inviterte ØV i samarbeid med forfatter av Turboka, Anders Baumberger, til fellestur for store og små til noen av Østmarkas perler. Det ble en hyggelig turgjeng, med et aldersspenn fra 3 til nærmere 80 år, som ble med på turen fra Bysetermåsan. Turen gikk innom branntårnet på Kjerringhøgda, Vangen, Tonekollen og med mulighet for overnatting på Bøvelstad. Deltakerne valgte selv hvor mye av opplegget de ville delta på.

Guidet tur i Rausjø i Enebakk

I september inviterte vi igjen til en guidet tur med Østmarka-forfatter og tidligere Sandbakken-vert Even Saugstad. Om lag 60 turglade møtte på Bysetermåsan, og første stopp var Kjerringhøgda. Der kunne de som ønsket det ta turen opp i branntårnet og skue ut over den fremtidige nasjonalparken. Turen gikk videre til Rausjøgrenda og Øvresaga. Det ble flere stopp underveis hvor Even, som alltid er full av kunnskap og gode historier, orienterte om plassene og Rausjøgrenda.

Barnas dag på Sandbakken

Sandbakken Sportsstue ved Gunn Oftedal og Sebastien Barrault gjentok suksessen fra i fjor med å arrangere Barnas dag i oktober. Mange familier deltok, og Sandbakken ble denne dagen en arena for forskjellige aktiviteter og underholdning for barn. Også i år ble det både sjonglering, hundekjøring og hundekos. Arrangementet vil, i samarbeid med ØV, bli gjentatt også i 2018.

Sidesprang i Østmarka – på ukjente stier til flotte turmål

Naturvernforbundet og Miljøagentene Oslo Sør, ØV og NOA arrangerte også i år *Sidesprang i Østmarka*; en flott mulighet til å oppleve nye stier. Ruta gikk i eventyrskog fra Sarabråten til Krokthjern, der det ble servert bålcaffe, kjeks og god informasjon. Turen tilbake til Sarabråten gikk

over høydedraget mot Hauktjern. Mange positive folk satte pris på å bli lokket bort fra grusveien og i stedet få gå en tur gjennom flott eventyrskog.

SpeiderhytteTuren 2017

Mange valgte også i år å legge turen innom de åtte speiderhyttene som holdt åpent en fin høstdag i oktober med bevertning og omvisning. Arrangementet var et samarbeid mellom Speiderne og ØV, og det var lagt opp til flere alternative ruter alt etter hvor lang eller kort tur man ønsket å gå.

Høstmøtet

ØVs høstmøte ble gjennomført i slutten av oktober med ca. 120 fremmøtte og spennende temaer: Nasjonalpark i Østmarka, forslag til ny markaforskrift, og flott lysbildeforedrag av skogbiolog i WWF Verdens Naturfond, Trude Myhre. Hun holdt et tankevekkende foredrag om sommerens fottur fra Klima- og miljødepartementets kontorer i Oslo til Miljødirektoratets avdeling i Trondheim. Pilegrimsturen hadde til hensikt å vekke interesse for økt vern av skog.

De to stortingspolitikkerne Ola Elvestuen (V) og Lars Haltbrekken (SV) skapte ny optimisme blant de fremmøtte. Begge kom nemlig med klar støtte til ØVs arbeid både for nasjonalparken i Østmarka, og til vår kritikk av landbruks- og matminister Jon Georg Dales forslag til ny markaforskrift.

Historisk vandring på Losby Gods

Det ble også i 2017 stor interesse for historisk vandring på Losby Gods. 225 fremmøtte fikk gleden av å høre historien om Losby og delta i direktør Heidi Elisabeth Fjellheims omvisning på godset.

Kommunikasjon

Nettsider

ØVs nettsider fungerer som ønsket og høster mye ros fra medlemmer og andre som besøker dem. Sidene har i 2017 jevnlig blitt oppdatert med inntil tre nye saker pr. måned. Statistikken viser at antallet besøkende har holdt seg ganske stabilt, men med en svak fallende trend fra forrige år. Dette kan ses i sammenheng med at vi i større grad har benyttet vår Facebook-side som kanal for å kommunisere om mange mindre saker. Det har i 2017 vært ca. 39 000 besøk på sidene, og ca. 25 prosent har besøkt sidene mer enn én gang. Vi har også i 2017 hatt som målsetting at nettsidene skal være en god informasjonskanal for både nåværende og fremtidige medlemmer og til allmennheten for øvrig.

Facebook og Twitter

ØV har siden 2012 vært tilgjengelig på Facebook, hvor vi blant annet deler nyheter og arrangementer fra våre nettsider. Vår erfaring med sosiale medier er at det er en flott arena for å spre vårt gode budskap til mange på en effektiv måte; en god informasjonskanal i tillegg til våre nettsider og medlemsbladet. Vi tar imot mange positive meldinger med stor takk, og får jevnlig nye følgere. Ved utgangen av 2017 hadde vi 5179 følgere; det er ca. 1000 nye følgere siden forrige år.

ØV begynte i 2015 å bruke Twitter, etter ønske fra noen av våre medlemmer. Twitter-kontoen brukes i hovedsak til å spre nyheter fra våre nettsider, men erfaringene viser så langt at Facebook er et viktigere sosialt medium for ØV.

Nytt fra Østmarka

Foreningens medlemsblad, Nytt fra Østmarka, ble også i 2017 gitt ut fire ganger med et opplag på ca. 4 500 hver gang. Det sendes til medlemmene samt en rekke organisasjoner, politikere, etater og medier. Medlemsbladet er et av foreningens viktigste ansikter utad, samtidig som det er et viktig bindeledd mellom styret og medlemmene.



Styret og varamedlemmer i 2017. Fra venstre: Bente Lise Dagenborg, Oddvar Rolstad (observatør), Kristin Lund, Helga Gunnarsdóttir, Haakon Aaen, Sigmund Hågvar, Kjell E. Sandberg, Ingunn Lian Nylund, Johan Ellingsen, Bjørnar Thøgersen, Bjarne Røsjø.

De fire utgavene hadde til sammen 152 sider. Vi hadde blant annet et «avskjedsintervju» med Johan Ellingsen etter seks år som leder og 11 år som nestleder, og med arvtakeren Helga Gunnarsdóttir. I nummer 3 hadde vi en spennende artikkel fra BYM om vandrefalken som hekker i Østmarka. I samme nummer brakte vi en større artikkel om etableringen av ØV i 1966, og vi oppfordrer fortsatt medlemmene til å sende inn forslag til historiske artikler.

Styret og medlemmer har også i år bidratt med godt stoff til bladet, og redaksjonen blir både inspirert og forpliktet av gode tilbakemeldinger fra medlemmer og andre lesere. ØVs utgifter til Nytt fra Østmarka er i det vesentlige knyttet til utforming, trykking og utsending.

Oslo, 30. januar 2018

Helga Gunnarsdóttir
styreleder
(sign.)

Kjell Erik Sandberg
nestleder
(sign.)

Johan Ellingsen
styremedlem
(sign.)

Sigmund Hågvar
styremedlem
(sign.)

Ingunn Lian Nylund
styremedlem
(sign.)

Bjarne Røsjø
styremedlem
(sign.)

Kristin Lund
styremedlem
(sign.)

Regnskap 2017 og budsjett 2018

	Driftsinntekter	2017	Budsjett 2017	2016	Budsjett 2018
	Kontingenter	843 852	845 000	843 413	845 000
1	Tilskudd/gaver	289 000	200 000	177 630	242 000
2	Andre driftsinntekter (bl.a Grasrotandel)	123 086	110 000	111 053	110 000
3	Salg av jubileumsbok	154 264	100 000	489 900	20 000
	SUM INNTEKTER	1 410 202	1 255 000	1 621 996	1 217 000
Driftskostnader					
	LØNNSKOSTNADER				
4	Lønn/feriepenger	338 512	315 000	272 765	416 800
5	Godtgjøring styret	50 000	50 000	45 558	50 000
	SUM LØNNSKOSTNADER	388 512	365 000	318 323	466 800
6	ANDRE KOSTNADER				
7	ØV ordinær drift	190 109	276 300	120 137	350 000
8	Medlemsblad	281 085	316 750	305 632	317 000
9	50-års jubileum			143 398	
10	Jubileumsbok	48 438	78 250	474 429	27 000
11	Sarabråtens venner	21 965	30 000	2 261	14 000
12	Minnemarkering (7. juni arr)	22 114	21 000	25 235	24 000
13	Arrangementer og turer	11 313	67 000	49 221	39 000
14	Bøvelstad	11 182	7 000	8 807	6 000
	SUM ANDRE KOSTNADER	586 206	796 300	1 129 120	777 000
	SUM DRIFTSKOSTNADER	974 718	1 161 300	1 447 442	1 243 800
	Renteinntekter	4 467	1 500	1 584	4 500
	ÅRSRESULTAT 31.12	439 951	95 200	176 138	-22 300
	Overføringer til annen egenkapital	439 951		176 138	

Balanse

	Eiendeler		2017	2016
15		Kundefordringer	46 763	165 042
		Bankinnskudd	1 452 004	876 601
		Skattetrekkskonto	22 233	49 280
16		Varebeholdning	15 375	51 250
		Forskuddsbetalte kostnader	2 453	
	Sum eiendeler		1 538 828	1 142 173
	Egenkapital og gjeld	Egenkapital 1.1	749 628	573 490
		Årets resultat	439 951	176 138
		Egenkapital 31.12	1 189 579	749 628
		Leverandørgjeld	59 316	63 959
17		Skyldig offentlige avgifter	38 251	-40 127
18		Forskuddsbetalte inntekter	223 850	269 550
19		Annen kortsiktig gjeld	26 332	3 672
20		Avsetning for påløpte kostnader	1 500	95 491
		Gjeld 31.12	349 249	392 545
	Sum egenkapital og gjeld		1 538 828	1 142 173

Noter til årsregnskapet 2017

Regnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med regnskapslovens bestemmelser og det er utarbeidet etter norske regnskapsstandarder.

Inntekter og kostnader

Inntektsføring skjer ved leveringstidspunktet etter opptjeningsprinsippet. Kostnader medtas etter sammenstillingsprinsippet slik at kostnader kommer i samme periode som tilhørende inntekt.

1 TILSKUDD/GAVER

Anonym giver	50 000
Lørenskog kommune, støtte til friluftslivsorganisasjoner	10 000
Østensjø bydel, støtte seminar Sarabråtens venner	6 000
Rælingen kommune, kulturtilskuddsmidler	2 000
Oslo Kommune, driftstilskudd.	100 000
Oslo Kommune, støtte til friluftslivstiltak.	50 000
Bymiljøetaten Oslo, driftsstøtte medlemsbladet	70 000
Harald Kanter	1 000
	289 000

Det ble i 2016 mottatt en gave på 50 000 fra et medlem som ønsker å være anonym. Denne gaven ble inntektsført i 2017 da det er støtte til aktiviteter i 2017.

2 ANDRE DRIFTSINNTEKTER

Norsk tipping «Grasrotandelen»	76 347
Lotteritilsynet - MVA-kompensasjon 2016	46 739
	123 086

3 SALG JUBILEUMSBOK

Salg jubileumsbok bokhandel, avgift	74 990
Direktesalg jubileumsbok, avgiftsfritt	79 274
	154 264

Salg til bokhandlere er foretatt med MVA. Direktesalg er fritatt for MVA.

4 LØNN/FERIEPENGER

Lønn	258 158
Premie pensjonsordning	16 848
Arbeidsgiveravgift	33 979
Feriepenger	26 332
Arbeidsgiveravgift feriepenger	3 195
	338 512

For en av lønsmottakerne påløper det arbeidsgiveravgift da samlet utbetalinger overstiger 60 000,- ila året.

5 GODTGJØRELSE TIL STYRET

Ordinære styremedlemmer (7 stk)	14 000
Styreleder	8 000
Avtroppende styreleder	4 000
Nestleder	4 000
Godtgjørelse til Bjarne Røsjø for arbeid med medlemsbladet	20 000
	50 000

6 ANDRE KOSTNADER

Endring av beholdning varer	35 875
Annen driftskostnad	550 331
	586 206

Fordelingen av andre kostnader på hovedaktiviteter er gitt i note 7 til 14.

7	ØV ORDINÆR DRIFT	
	Leie lager	15 967
	Leie utstyr mm	7 100
	Revisjons- og regnskapshonorar	16 250
	Honorarer guider, foredrag og bistand	2 584
	Kontorrekvisita	1 780
	Web og div data	21 968
	Kjøp rettigheter bilder, tekster mm	1 700
	Aviser, tidsskrifter, bøker mv	2 748
	Møter, kurs, oppdatering mv	143
	Arrangementer - lokaler, bevertning mm	65 445
	Porto	6 714
	Blomster og andre gaver	13 421
	Tilskudd/støtte andre org	5 580
	Kollektiv ulykkesforsikring	4 175
	Reisekostnader, ikke oppgavepliktig	4 355
	Styre- og bedriftsforsamlingsmøter	8 322
	Bank og kortgebyrer	11 857
		190 109
8	MEDLEMSBLAD	
	Trykkeritjenester	172 090
	Kjøp rettigheter bilder, tekster mm	750
	Porto	108 245
		281 085
9	50-ÅRS JUBILEUM	
	Det er ingen kostnader knyttet til denne aktiviteten i 2017.	
10	JUBILEUMSBOK	
	Beholdningsendring bøker på lager	35 875
	Leie utstyr	6 160
	Kontorrekvisita	239
	Porto	6 161
	Øreavrundning	3
		48 438
11	SARABRÅTENS VENNER	
	Leie utstyr mm	5 000
	Driftsmaterialer	836
	Honorarer guider, foredrag og bistand	2 000
	Kontorrekvisita	80
	Web og div data	190
	Arangementer - lokaler, bevertning mm	12 225
	Porto	36
	Blomster og andre gaver	1 438
	Annonsering	160
		21 965

12	MINNESTUND	
	Leie utstyr mm	12 514
	Honorarer guider, foredrag og bistand	8 300
	Blomster og andre gaver	1 300
		22 114
13	ARRANGEMENTER OG TURER	
	Leie utstyr mm	1 813
	Honorarer guider, foredrag og bistand	1 500
	Arrangementer - lokaler, bevertning mm	8 000
		11 313
14	BØVELSTAD	
	Leie utstyr mm*	5 000
	Driftsmaterialer	2 925
	Møter, kurs, oppdatering mv	500
	Arrangementer - lokaler, bevertning mm	2 757
		11 182
	*Leie sauer på beite inngår i summen	
15	KUNDEFORDRINGER	
	Bøker fakturert bokhandlere med forfall i 2018	18 900
	Grasrotandel 2017 utbetalt i 2018	27 863
		46 763
	Kundefordringer er oppført til pålydende uten avsetning for risiko for tap.	
16	VAREBEHOLDNING	
	Beholdning av jubileumsbok, nedskrevet i forhold til antall bøker forventet solgt. 300 bøker à kroner 51,25 i tilvirkningskost.	
17	SKYLDIG OFFENTLIG AVGIFTER	
	Arbeidsgiveravgift	9 183
	Arbeidsgiveravgift feriepenger	3 195
	Skattetrekk lønn	22 233
	MVA oppgjørskonto	3 640
		38 251
18	FORSKUDDSBETALTE INNTEKTER	
	Medlemskontingent for 2018 innbetalt i 2017	223 850
		223 850
19	ANNEN KORTSIKTIG GJELD	
	Feriepenger opptjent i 2017 for utbetaling i 2018	26 332
		26 332
20	AVSETNING FOR PÅLØPTE KOSTNADER	
	Honorarer	1 000
	Leil lokaler	500
		1 500

Til årsmøtet i

Østmarkas Venner

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Østmarkas Venners årsregnskap som viser et overskudd på kr 439 951. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av foreningens finansielle stilling per 31. desember 2017, og av dens resultater for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av styrets beretning for regnskapsåret 2017, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets ansvar for årsregnskapet

Styret (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god regnskapsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:

<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

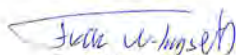
Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

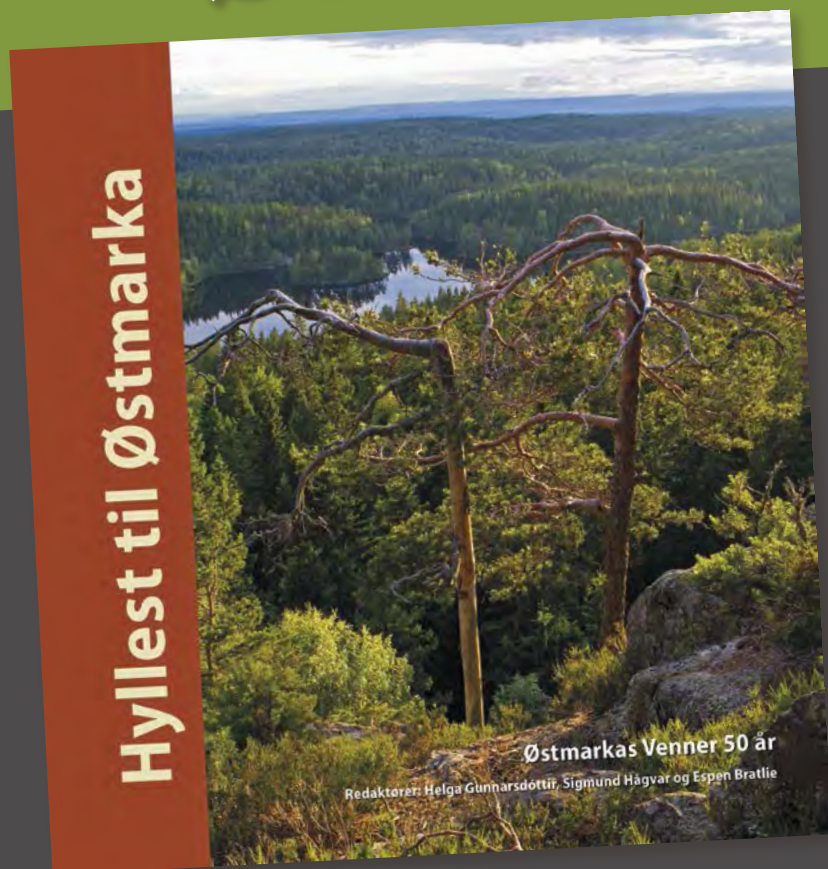
Oslo, 14. februar 2018

Langseth Revisjon AS



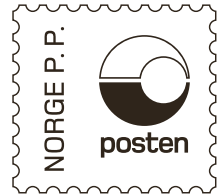
Fredrik W. Langseth
Statsautorisert revisor

Praktbok om Østmarka!



Ny bok om Østmarkas natur og dens betydning for friluftsliv og naturopplevelse.
Mange bidragsyttere, blant andre Sverre M. Fjelstad med flere tekster og egne bilder.

Boka kan kjøpes på utvalgte steder eller bestilles direkte fra Østmarkas Venner.
Se våre nettsider for nærmere informasjon. www.ostmarkasvenner.no
Pris: 350,-. Medlemmer får boken til medlemspris 300,- ved bestilling på nett,
og ved kjøp på våre arrangementer. Innbundet, 307 sider



Returadresse:
Østmarkas Venner,
Postboks 85 Nordstrand,
1112 Oslo

Aktivitetskalender 2018

Arrangement	Dato	Foredragsholder/Guide	Annonseres
Vinterarrangement Sarabråten	21. januar	Sarabråtens venner	
Årsmøte med lysbildeforedrag	20. mars	Henrik Strømstad	side 22
Dugnad Sarabråten	21. april	Sarabråtens venner	Nettet
Guidet tur og Historisk vandring	22. april	Kjell Sandberg/ Losby Gods	Side 11
Gudstjeneste Østmarkskapellet	6. mai	Per Anders Nordengen	Side 19
Guidet tur Haukåsen og Mariholtet	27. mai	Even Saugstad	side 10
Åpen dag Dølerud	3. juni	Hyttetilsynet DNT OO	NFØ 2
Minnestund Sarabråten	7. juni	Annonseres senere	NFØ 2
Guidet tur til sommerfugldalen	17. juni	Tor Ødemark	NFØ 2
Slåttetreff Bøvelstad	29.-30. juni	Kulturlandskapsgruppa	NFØ 2
Guidet tur i naturreservatet	1. juli	Johan Ellingsen	NFØ 2
Guidet tur i nasjonalparken	2. sept.	Sigmund Hågvar	NFØ 3
Spillet om Sarabråten	15.-16. sept.	Østensjø Kunstforening	NFØ 3
Sidesprang Hauktjern	23. sept.	NNV Oslo sør	NFØ 3
SpeiderhytteTuren 2018	13. oktober	Speiderne	NFØ 3
Barnas dag på Sandbakken	13. oktober	Sandbakken	NFØ 3
Guidet tur i naturreservatet	21. oktober	Annonseres senere	NFØ 3
Høstmøte	6. nov.	Annonseres senere	NFØ 3